

GYMNASIE- SKOLEN

23. MAJ 2017 • #5

MEDELSBLAD FOR GYMNASIESKOLERNES LÆRERFORENING

TEMA
7-TRINS-
SKALAEN

RUC-REKTOR:

**KARAKTERSKALAEN
FOKUSERER FOR
MEGET PÅ MANGLER**

Afskedigelser
fortsætter
på skoler

OK 18:
Den danske
model til
eksamen

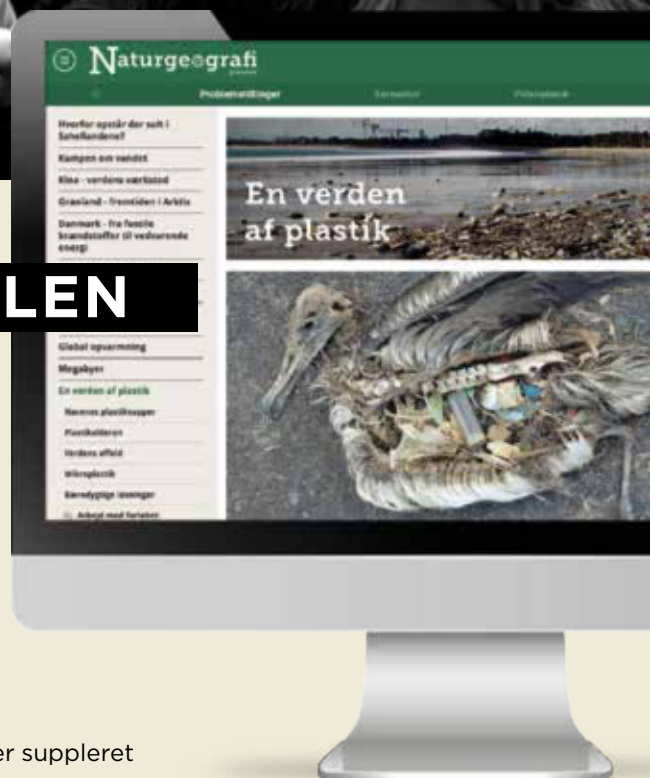
22
FORKLARENDE
ANIMATIONER

NATURGEOGRAFIPORTALEN

ALT TIL NATURGEOGRAFI
PÅ ÉT STED

Gør din undervisning levende med animationer, GIS-materiale, eksperimenter og masser af tabeller, kort, figurer og fantastiske fotos. På *Naturgeografiportalen* finder du komplet materiale til arbejdet med kernestof, faglige mål og kompetencer til C- og B-niveau.

- 11 højaktuelle problemstillinger. Prøv fx *En verden af plastik*, der er suppleret med ca. 1 times videofilm om plastiksupper, bæredygtige løsninger mm.
- Kernestofartikler, som du selv kan indsætte i tematisk sammenhæng
- Arbejdsspørgsmål, quizzer, rapporter mm.
- GIS-filer, der kan anvendes sammen med Google Earth
- Nyt design og faglig opdatering fra skolestart 2017.

Prøv portalen gratis i 30 dage på
naturgeografiportalen.gyldendal.dk

GYLDENDAL

gyldendal-uddannelse.dk
tlf. 33 75 55 60
information@gyldendal.dk

EN SÆRLIG INDSATS

I denne udgave af *Gymnasieskolen* kan du læse et tema om karakterskalaen. Nærmere betegnet med baggrund i et forslag til en ny karakterskala. Den ”nye” 7-trinsskala, som trods alt ikke er helt så ny længere, har – som næsten alt nyt og anderledes – været udsat for debat, siden den blev indført. Nogle påpeger, at skalaen faktisk har opfyldt de krav, den blev sat i verden for at opfylde, mens andre føler, at den nuværende skala har for store spring og er mangelfuld i forhold til at belønne den særlige indsats.

Du kan i temæet finde argumenter fra begge lejre og læse et interview med RUC-rector Hanne Leth Andersen om baggrunden for hendes forslag til en ny karakterskala.

Apropos en særlig indsats har regeringen for kort tid siden offentliggjort sit udspil til en ny forberedende grunduddannelse med den besnærende, nærmest mindfulnessagtige, titel *Tro på dig selv*. Så skal alt som bekendt nok blive godt – du kan, hvis du vil, og så videre. Ret skal være ret; der ligger formentlig de bedste intentioner bag i forhold til de unges fremtid, men derfor er det jo ikke sikkert, at udspillet nødvendigvis er det smarteste i verden. Umiddelbart ligner det endnu et forklædt forsøg på at flytte unge fra de gymnasiale uddannelser over i erhvervs-skolesektoren. Regeringens forslag vil samle alle de forberedende tilbud til unge under 25 år og placere ansvaret i kommunerne. Samtidig lægges der op til, at de unge skal have en større frihed i forhold til at vælge ufaglært job efter folkeskolen,

hvilket skaber en frygt i gymnasiale kredse for, at man mister de unge, der senere ville tage for eksempel en hf-uddannelse på voksenuddannelsescentrene. Der er behov for at holde de unge fast på en klar uddannelsesplan, lyder det blandt andet fra *Gymnasieskolernes Lærerforening (GL)* – og VUC’erne frygter desuden, at den kommunale forankring vil føre til centralisering af tilbuddene, hvorved der tabes endnu flere, som ikke kan eller vil tilbagelægge større afstande for at følge undervisningen. Netop de voksenpædagogiske miljøer, VUC’erne kan tilbyde, anses for at være centrale for, at udsatte unge rent faktisk opnår en uddannelse.

Når vi nu taler udspil, er det værd at bemærke, at mens vi venter på arbejdsgivernes krav til OK 18-forhandlingerne, der begynder til vinter, har GL allerede offentliggjort sine. Du kan se dem og baggrunden for dem i dette blad. Generelt efterspørger arbejdstagerne ved de kommende forhandlinger en større dialog og respekt for den såkaldte danske model fra arbejdsgivers side. Situationen i blandt andet uddannelsessektoren ville gøre det fornuftigt og forventeligt at lytte til arbejdstagerne, men sammenholdt med finanslovsforhandlingerne, som jo er noget andet, kan det godt gå hen at ende i lidt af et rivegilde. Men lad os indtil videre være optimistiske og håbe på sejr til fornuften og de visionære tanker.

God læsning!

Morten Jest, chefredaktør

16 { **TEMA** }
7-TRINSSKALAEN

- "Karakterskala er blevet for tjeklisteorienteret"
- Kampen om karaktererne
- Lærere: Der er for store spring i karakterskalaen

”

Jeg bliver altid i godt humør, når jeg er sammen med eleverne.

Gymnasieelever er for dårlige til at sætte ord på, hvad de egentlig kan, mener astrofysiker Anja Cetti Andersen.

- 3 LEDER
- 4 INDHOLD
- 6 AFSKEDIGELSERNE ER FORTSAT I DETTE SKOLEÅR
- 8 KORT OM LØN & ANSÆTTELSE
- 10 NY LÆRER: NU ER DET IKKE SOM EN EKSAMEN LÆNGERE
- 14 KORT OM UNDERVISNING
- 16 TEMA: 7-TRINSSKALAEN
- 25 KORT OM UDDANNELSESPOLITIK
- 26 GYMNASIELIV
- 28 STATEN MÅ TIL LOMMERNE
- 30 GL'S OVERENSKOMSTKRAV TIL FORHANDLINGERNE I 2018
- 33 GL MENER
- 34 LÆR AT VÆRE KLAR I MÆLET
- 40 KULTURHELIKOPTEREN
- 41 BREVKASSEN
- 42 KRONIK
- 47 MARKEDSPLADS
- 48 DISKUSSION
- 50 MINDEORD
- 52 ANMELDELSER

DET VISER TALLENE

Omkring **130** lærere er blevet afskediget i dette skoleår på grund af nedskæringer.

Sidste skoleår var tallet cirka **150** lærere.

GL vurderer, at der næste skoleår vil være

1.500

til

1.600

færre lærere i de gymnasiale uddannelser, end der var i skoleåret 2015-2016.

2%

om året fra 2016 til 2020 planlægger regeringen at spare på ungdomsuddannelserne.

3,7%

er der blevet skåret yderligere på stx i 2017.

AFSKEDIGELSERNE er fortsat i dette skoleår

Omkring 130 lærere har i dette skoleår mistet jobbet på grund af nedskæringer. Samme antal lærere blev afskediget sidste år, og afskedigelserne er ikke forbi, vurderer GL.

Gymnasielærere bliver stadig afskediget på grund af nedskæringer. I dette skoleår har omkring 130 lærere mistet deres arbejde, som følge af at skolen har fået skåret i budgettet. Det viser en foreløbig opgørelse for dette skoleår fra Gymnasieskolernes Lærerforening (GL).

Sidste skoleår blev omkring 150 lærere også afskediget på grund af nedskæringer, og ifølge GL's formand er den sidste fyreseddel på grund af nedskæringer næppe uddelt endnu.

"Med de nedskæringer, der er planlagt i fremtiden, vil der komme flere afskedigelser," siger Annette Nordstrøm Hansen, formand for GL.

Nedskæringerne på uddannelse begyndte i 2016, hvor et flertal i Folketinget gennemførte det såkaldte omprioriteringsbidrag på 2 procent på alle uddannelsesområder i de kommende år. VUC'erne blev ekstra hårdt ramt sidste år, da taxameterkronerne til blandt andet fjernundervisning samtidig blev kraftigt nedbarberet.

I år har det så været stx, som er blevet ramt af yderligere nedskæringer. Ud over omprioriteringsbidraget på 2 procent har stx i 2017 mistet yderligere 3,7 procent som led i finansieringen af erhvervsuddannelsesreformen.

Arbejdspresset stiger

Marselisborg Gymnasium i Aarhus er et af de gymnasier, som er blevet ramt af afskedigelser i dette skoleår.

Tre lærere er blevet afskediget, mens yderligere fire lærere er varslet ned i tid. Året før var der ingen afskedigelser, men flere årsvikarer blev ikke genansat, fortæller Kjeld Knudsen Jensen, som er tillidsrepræsentant på skolen.

Han fortæller, at afskedigelserne betyder, at arbejdspresset stiger for lærerne, der er tilbage.

"Vi kommer til at undervise 20 procent mere til næste skoleår, i forhold til hvad vi gjorde i skoleåret 2015-2016. Der er en stor frygt blandt lærerne for, hvordan det skal hænge sammen til næste år," siger Kjeld Knudsen Jensen.

Den problematik har også været oppe i samarbejdsudvalget på skolen.

"Vi bliver nødt til at diskutere, hvordan vi løser vores arbejdsopgaver, når vi får mere at lave," siger Kjeld Knudsen Jensen.

Årsvikarer forsvinder

Som på Marselisborg Gymnasium er det ikke kun de afskedigede lærere, som betyder, at arbejdspresset stiger.

Mange årsvikarer bliver ikke forlænget, og når de ældste lærere går på pension, bliver de ikke altid erstattet af nye lærere.

GL vurderer, at der i det kommende skoleår vil være 1.500 til 1.600 færre lærere ansat i de gymnasiale uddannelser, end der var i skoleåret 2015-2016.

Med andre ord: Afskedigelser udgør kun en mindre del af den store reduktion i antallet af lærere.

Men til gengæld har afskedigelserne stor

” Med de nedskæringer, der er planlagt i fremtiden, vil der komme flere afskedigelser.

Annette Nordstrøm Hansen, formand, GL

betydning for stemningen på skolen, mener Annette Nordstrøm Hansen.

”Det er hårdt for den enkelte, som bliver ramt af en afskedigelse. Samtidig skaber det bekymring og uro på lærerværelset. Bliver jeg afskediget næste gang, vil nogle tænke. Derudover betyder færre medarbejdere også, at arbejdspresset stiger på dem, som er tilbage,” siger Annette Nordstrøm Hansen.

Hun peger på, at elevnedgang i nogle dele af landet kan forværre situationen lokalt i de kommende år.

Forskel fra skole til skole

Opgørelsen over afskedigede lærere viser også, at mens nogle skoler har afskediget flere lærere, har andre skoler undgået fyringer.

Formand for Danske Gymnasier Anne-Birgitte Rasmussen mener, at det kan skyldes, at der er lokale forskelle – for eksempel på hvor mange lærere, der vælger at gå på pension.

Hun håber på, at antallet af afskedigelser vil blive mindre til næste år.

”Vi har skullet spare ekstra meget i 2017, og derfor er skolerne særligt hårdt ramt i år. Mange skoler tilpasser sig i år den nye økonomiske virkelighed og tænker også nogle år frem,” siger hun. ●

KORT LØN & ANSÆT- TELSE

MANGE EUX-LÆRERE MANGLER PÆDAGOGIKUM

Hver anden lærer i de gymnasiale fag på eux har ikke gennemgået pædagogikum, viser en stikprøve fra Gymnasieskolernes Lærerforening (GL).

Dermed overholder mange skoler ikke reglerne.

”Det er et alvorligt problem. Har du ikke pædagogikum, så har du ikke kom-

petencerne til at undervise på gymnasialt niveau,” siger Knud Skovgaard Larsen, formand for Erhvervsgymnasiernes områdebestyrelse i GL.

gymnasieskolen.dk

Læs nyheden på gymnasieskolen.dk

 LÆS MERE PÅ
GYMNASIESKOLEN.DK

LÆRERE FYRES NU EFTER NEDGANG I ELEV TAL

den seneste tid er flere lærere blevet sagt op på gymnasierne på grund af faldende ansøgertal fra elever.

På landsplan søger cirka 2.000 færre elever ind på gymnasierne i år i forhold til sidste år. Det svarer til cirka 70 klasser.

Når skolerne samtidig er underlagt generelle nedskæringer, rammer elevnedgangen med dobbelt effekt.

Gymnasieskolen.dk har kendskab til mindst otte skoler, hvor søgetallene betyder afskedigelser, men tallet kan sagtens være højere.

På Hasseris Gymnasium i Aalborg fortæller rektor Anders Bach Jensen, at fem lærere er blevet afskediget, og at det svarer til fire et halvt årsværk.

”Det skyldes til dels faldende søgetal, men det skyldes også de generelle nedskæringer på uddannelsen,” siger han.

gymnasieskolen.dk

Læs artiklen på gymnasieskolen.dk

TR OG LEDER: SÅDAN FIK VI FORBEDRET VORES ARBEJDSMILJØ

Voksenuddannelsescenter Frederiksberg lå helt i bund, da skolen første gang målte den professionelle kapital. Halvandet år senere var billedet meget anderledes.

Et forståelsespapir har været et af de vigtigste tiltag i arbejdet med at øge lærernes oplevelse af tillid og retfærdighed og dermed den professionelle kapital, mener både tillidsrepræsentant og uddannelseschef.

Forståelsespapiret har svar på spørgsmål i forhold til arbejdsopgaver, tidsregistrering og merarbejde.

”Vi har fået klare beskrivelser og definitioner, et fælles sprog og gennemsigtighed. Nu er der ingen hemmeligheder,” siger tillidsrepræsentant Marianne Jerslev.

gymnasieskolen.dk

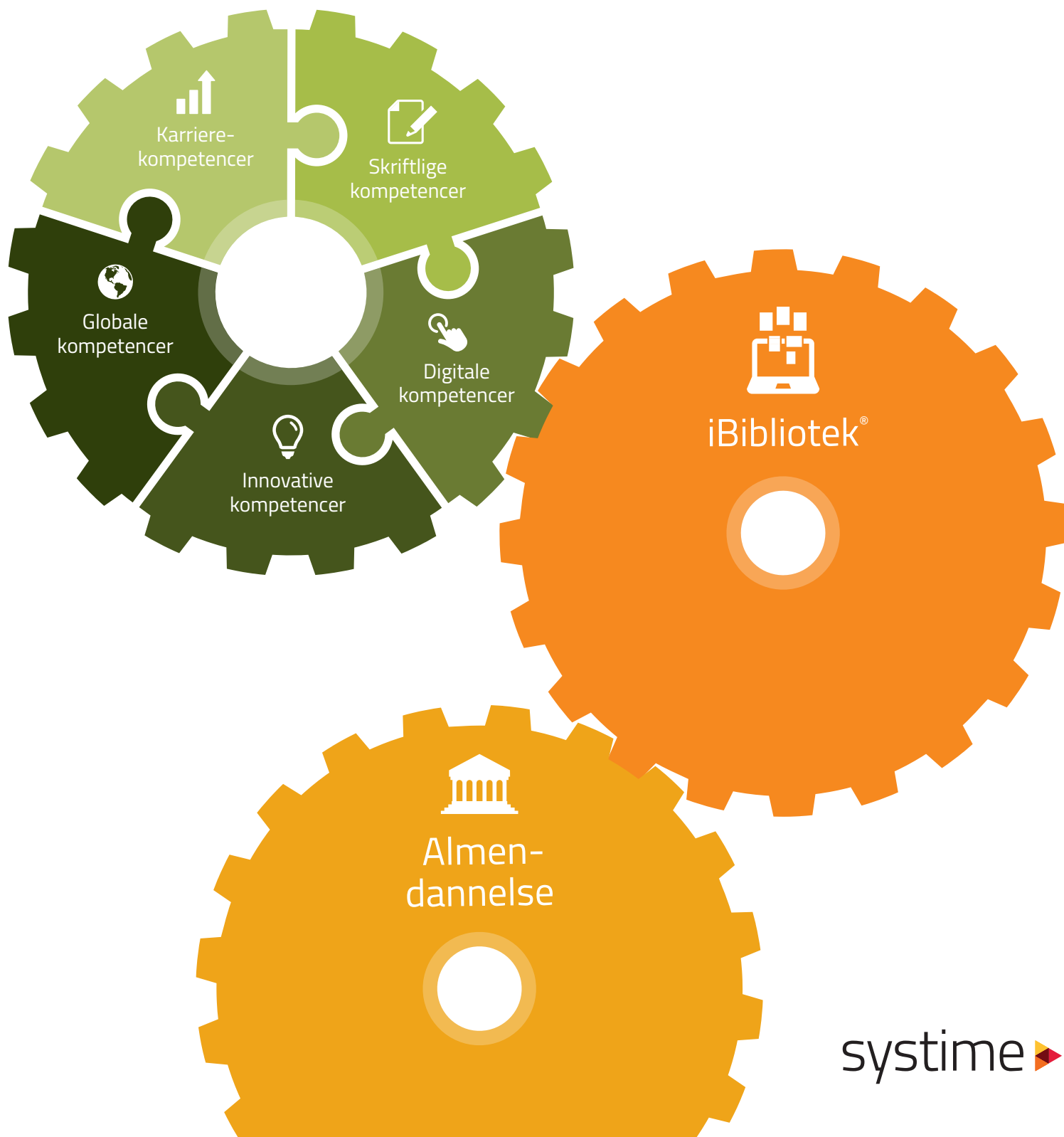

Læs om deres erfaringer på gymnasieskolen.dk

GYMREFORM17.DK

Se mere end 60 nye titler

FORANDRING

Som gymnasielærer går man igennem en hel del forandringer i sit arbejdsliv. De forandringer vil Gymnasieskolen gerne sætte fokus på i en serie. Denne artikel er nummer 12 i serien.

g

NY LÆRER: Nu er det ikke

I begyndelsen var Anders Tørring Kolding nervøs for, om han var godt nok forberedt til undervisningen. Nu er han blevet mere selvsikker som lærer og nyder stort set hver time med eleverne.

Den udstoppede grævling og resten af biologilokalet har ikke ændret sig, men sommerfuglene i maven er forsvundet hos den unge gymnasielærer Anders Tørring Kolding.

Han står i biologilokalet på Falkonergården Gymnasium og HF-Kursus og tænker tilbage på den morgen i august sidste år, da han sagde: ”Hej alle sammen, jeg hedder Anders.”

”Jeg var nervøs i begyndelsen og var vir-

kelig velforberedt til det første modul,” siger 28-årige Anders Tørring Kolding og smiler.

Klokken er lidt over otte om morgenen, og Anders Tørring Kolding åbner sine slides med dagens emne om nitrogenkredsløb og tænder for projektoren.

”Som jeg også har talt med andre nye lærere om, så er du i begyndelsen bange for, at du pludselig ikke ved, hvad du skal lave den sidste halve time af et modul. Eller at du bliver stillet et spørgsmål, som

du ikke kan svare på,” siger Anders Tørring Kolding, da han skal sætte ord på, hvordan den første tid som gymnasielærer var for ham.

I dag har han det næstsidste modul i biologi med 2.c, inden eksamensperioden begynder, og han kan snart se tilbage på sit første år som gymnasielærer.

”Jeg nyder det mere nu. I begyndelsen var det lidt som at gå til eksamen. Men ligesom med eksamen var jeg kun nervøs

Anders Tørring
Kolding underviser
i biologi og idræt
på Falkonergården
Gymnasium og
HF-Kursus på
Frederiksberg.
Efter et år som
vikar bliver han
nu fastansat.

”Jeg er
blevet bedre til
at lade eleverne
tænke selv.

længere som en eksamen

inden timen – når timen først begynder, gik det godt.”

Sidste chance for årskaracteren

Eleverne begynder at strømme ind i lokalet. Træstolene med de blå ben bliver taget ned af bordene, og skærmene på de bærbare computere slås op.

På første række sidder kun piger, mens bageste række åbenbart er drengenes foretrukne pladser i 2.c.

Efter et kort oplæg om dagens modul fra biologilæreren sidder eleverne med deres sidemakker og forsøger at redegøre for, hvad der egentlig sker, når organisk materiale som blade eller døde dyr nedbrydes, ender i jorden og igen afgiver næringsstoffer, som træerne optager.

”Nitrat, nitrit, ammonium” og andre udtryk fylder lokalet, mens Anders Tørring Kolding går rundt og hjælper eleverne.

Lidt efter står han foran tavlen igen, mens klassen sammen sætter ord på de tomme kasser og pilene rundt om træet, som projektoren kaster op på den hvide tavle.

Eleverne rækker flittigt hænderne i vejret – også drengene på bageste række. Det er ved at være sidste udkald for at markere sin viden, inden årskaracteren uddeles.

Søde elever

Som ny lærer er der mange førstegangsoplevelser. Karakterer og eksamen er en af dem. Anders Tørring Kolding synes dog,

han har fået godt styr på disciplinen at vurdere eleverne og uddele standpunkt-karakterer og snart årskaracterer.

”Jeg har fra begyndelsen brugt lærerne fra mit fagteam meget og stillet spørgsmål om, hvad de gør også i forhold til at give karakterer. Jeg føler, jeg har en god fornemmelse for, hvad de enkelte elever kan, og jeg gør meget ud af at komme rundt til alle,” siger Anders Tørring Kolding.

Han var da også spændt på, om han ville blive konfronteret med utilfredse elever, da han første gang uddelte standpunkt-karakterer. Men heller ikke denne del udviklede sig til en negativ situation.

”Jeg har fra begyndelsen oplevet, at eleverne er meget imødekommende og søde.” Efter modulet, hvor der også blev tid til

"I begyndelsen er du bange for, at du pludselig ikke ved, hvad du skal lave den sidste halve time af et modul," siger Anders Tørring Kolding.

➤ at tale om gensplejsning, sætter Anders Tørring Kolding sig i en lænestol på lærerværelset.

Hvad har han lært nu, hvor det første skoleår snart er forbi? Ud over at han ikke længere føler, han skal til eksamen, når han træder ind til sine klasser, mener han også, at hans undervisning er blevet bedre.

"Jeg kan se nu, at jeg i begyndelsen gav alt for mange svar til eleverne, blandt andet på de slides, jeg lavede. Jeg er blevet bedre til at lade eleverne tænke selv og svare, i stedet for at jeg står og siger for meget, som ryger ind ad det ene øre og ud ad det andet," siger Anders Tørring Kolding, der også underviser i idræt.

Han bruger stadigvæk lang tid på at forberede sig, men ikke lige så lang tid, som han gjorde i den første tid som lærer.

"Jeg vil dog gerne blive bedre til at blive færdig med min forberedelse. Nogle gange kan jeg godt gå lidt for længe og tænke på stoffet oppe i hovedet uden at få det gjort færdigt. For eksempel i påskeferien, hvor jeg hele tiden gik og huskede på, at jeg skulle lave noget, men først gjorde det til sidst i ferien."

Stadig træt

Anders Tørring Kolding er stadig træt, når han kommer hjem fra arbejde. Man er hele tiden på, som han siger.

"Jeg er aldrig træt, når jeg underviser, og generelt er jeg virkelig glad for at være her, og jeg bliver altid i godt humør, når jeg er sammen med eleverne. Men jeg kan godt mærke, at jeg nogle dage er lidt slidt, når jeg kommer hjem."

Han har ikke fortrudt et øjeblik, at han har valgt at blive gymnasielærer.

"Jeg kan virkelig godt lide at arbejde med unge. Og jeg kan godt lide, at vi som gymnasielærere ikke konkurrerer, men hjælper hinanden og prøver at gøre det så godt for hinanden og eleverne som muligt," siger Anders Tørring Kolding, som efter et år som vikar nu er blevet fastansat på skolen fra næste skoleår. ●

OM

ANDERS TØRRING KOLDING

- Født i 1988.
- Uddannet cand. scient. i biologi og idræt fra Københavns Universitet i 2016.
- Lærer på Falkonergården Gymnasium og HF-Kursus siden 1. august 2016.

skriv

Har du selv en fortælling om forandringer, eller kender du til en kollegas erfaringer, der bør deles med andre, er du meget velkommen til at skrive til journalist Johan Rasmussen på johan@gl.org

NYE UDGIVELSER

BLIV KLÆDT PÅ TIL REFORMEN

Grammatikporten Håndbog i dansk grammatik

Af Anne Marie Heltoft,
Jørgen Wildt Hansen &
Maren Aarup Schjørring

En grundbog i grammatik til gymnasiet, der kan følge eleverne fra 1. g's undervisning i almen sprogforståelse og til 3. g. Bogen bygger på et funktionelt grammatiksyn og kan fungere både som støtte i det skriftlige arbejde og som en grundbog i forhold til tekstlæsning med sprogligt fokus.

236 sider / kr. 179,-

Læs mere,
og køb bøgerne på
dansklf.dk/shop

diglit #den nye litteratur på nettet

Af Karen Wagner

Bogen introducerer til feltet digital litteratur og dets nye multimodale genrer. Hvert kapitel har en gennemgang af stof og begreber med tilhørende øvelser, der veksler mellem analyse og kreativ tekstproduktion med skriftlighed som et bærende princip.

160 sider / kr. 189,-

Litteratur med udsyn. Bind 1 + 2 Globale perspektiver i danskundervisningen

Af Thor Gustafsson, Anders Hedegaard Kristiansen &
Rasmus Urup Kjeldsen

Hvordan skal et nationalt fag som dansk forholde sig til globaliseringen? Gennem fem tilrettelagte undervisningsforløb viser udgivelsen, hvordan man kan (gen)tænke danskfagets litteraturundervisning i et globaliseringsperspektiv.

Bind 1: 248 sider / kr. 199,-

Bind 2: 160 sider / kr. 159,-

Bind 1+2 (sampak) kr. 309,-

Priserne er ekskl. moms.

Hold dig orienteret, og følg os på

 facebook.com/dansklf

 Instagram – Dansklaererforeningen

**DANSK
LÆRER**
foreningens forlag

”Jeg vil gerne blive bedre til at flytte elevernes fokus fra præstationer til lyst til at lære.

gymnasieskolen.dk

Skriver lærer Anne Boie Johannesson i en blog på gymnasieskolen.dk

”JEG VED, **HVORDAN** DET ER AT KÆMPE MED DANSK UDEN FORÆLDREHJÆLP”

Når eleverne er ved at få den franske grammatik galt i hal-sen, har Kader Maikal et ekstra redskab, som de færreste danske lærere har.

”Jeg giver nogle gange et eksempel fra somalisk eller arabisk for at forklare eleverne grammatikken,” siger Kader Maikal.

Han er 30 år og underviser i fransk og arabisk på Langkaer Gymnasium i Aarhus.

På gymnasiet er der mange elever med anden etnisk baggrund end dansk, og Kader Maikal har ikke svært ved at sætte sig i deres sted.

Hans mor er fra Somalia, og hans far fra Djibouti, og han har boet syv år i Frankrig, inden han kom til Danmark med sin mor i 2003.

”Jeg tror, jeg forstår mange af vores elever rigtig godt. Jeg kan huske, hvordan jeg sad og kæmpede med dansk og var meget seriøs for at få gode karakterer, men uden at jeg kunne få hjælp til det derhjemme,” siger Kader Maikal.

gymnasieskolen.dk

Læs interviewet på gymnasieskolen.dk

BLOG:

KLASSERUMSLEDELSE
– STATUS ÅR 3

”Ved slutningen af skoleåret oplever vi en klasse, der er sammensvejet, og som har rykket sig særdeles meget fagligt. Klassen scorede blandt andet Randers Statsskoles **højeste gennemsnit** ud af 11 3.g-klasser i SRP-opgaven og ligger også nu meget fint karaktermæssigt i de øvrige fag.

gymnasieskolen.dk

Læs hele lærer Rita Houmanns blog om hendes og en kollegas projekt om klasserumsledelse på gymnasieskolen.dk

Gratis prøveadgang
Kontakt os for prøveadgang til
skolens lærere og vejledere

systemescreening

Tilpasset gymnasiereformen 2017

Nyheder til skolestart

AP – stx

AP får en medtællende karakter, derfor udarbejder vi et helt sæt alternative deltests til sluttesten. Således kan den enkelte skole sammensætte sluttesten ud fra individuelle valg. Testen dækker de udvidede prøvekrav til AP – stx.

AP – hhx

Deltests til bl.a. kommunikation og mediebevidst formidling. Screeningen indeholder to sæt deltests i sluttesten, således at den enkelte skole kan sammensætte sluttesten ud fra individuelle valg. Testen dækker prøvekravene til AP – hhx.

Andre screeningspakker

- hf
- hhx
- htx
- stx
- Læsning og stavning
- matematik
- matematikvanskeligheder

Materialet er udviklet og testet af erfarne undervisere, læse- og matematikvejledere.

Licenspriser fra 12 til 35 kr.

TEMA OM 7-TRINSSKALAEN

”KARAKTERSKALA ER BLEVET FOR TJEKLISTEORIENTERET”

Målopfyldelse dominerer for meget i i karakterskalaen, mener RUC-rector Hanne Leth Andersen. Derfor foreslår hun en ny skala.

Rektor for Roskilde Universitet (RUC) Hanne Leth Andersen vil af med den nuværende karakterskala.

”Problemet med den nuværende karakterskala er, at den fokuserer for meget på mål og mangler,” siger hun.

Det kommer ikke som en nyhed, at RUC-rectoren er frustreret over 7-trinsskalaen. Men nu har Hanne Leth Andersen taget sig tid til at sætte endnu flere ord på

et forslag om, hvordan en ny skala skal bygges op, og hvordan de forskellige karakterer skal formuleres.

For det første foreslår hun at holde fast i en 7-trinsskala.

”På den måde vil skalaen nok være mere intuitiv, fordi det er forholdsvis kort tid siden, at vi fik en ny karakterskala, og vi nu endelig er ved at vænne os til den,” siger Hanne Leth Andersen, der også fremhæver, at den dermed kan sammenlignes med den europæiske ECTS-skala.

De syv trin skal dog bygges lidt mere logisk op end nu og med lige spring, understreger hun.

Karakterskalaen skal derfor bestå af tallene 12, 10, 8, 6, 4, 2 og 0.

”Den uens afstand mellem karaktererne på den nuværende karakterskala, for eksempel mellem 7 og 10, gør, at man straffes ekstra ved at få 7, som jo ellers er en fin karakter – den tredjebedste,” siger Hanne Leth Andersen og uddyber:

”Men 7 trækker uforholdsmæssigt ned i

” Vi har skabt en systemverden i stedet for en menneskeverden.

Hanne Leth Andersen, rektor, RUC

gennemsnittet, og det er uheldigt, når vi har et optagelsessystem til de videregående uddannelser, hvor gennemsnittet betyder mest.”

Karakteren 12+

Uddannelses- og forskningsminister Søren Pind (V) har tidligere efterlyst ”det mentale 13-tal for den helt exceptionelle præstation”.

Hanne Leth Andersen er enig i betragtningen og foreslår derfor, at man ud over de syv karakterer kan sætte et plus på karakteren 12.

”Med 12+ kan man belønne den selvstændige, særlige præstation, som rækker ud over minimumskravet for den gode præstation,” siger Hanne Leth Andersen.

Men hun ønsker ikke 13-tallet tilbage igen.

”Hvis vi genindfører 13-tallet, vil det indgå i gennemsnittet, og karakterpresset vil stige. Fordelen ved et plus er, at vi anerkender det særlige og originale, uden at det påvirker gennemsnittet,” siger Hanne Leth Andersen og tilføjer:

”Problemet med 13-tallet var, at man for

eksempel i udlandet ikke forstod, hvor sjældent det var. Derfor undrede man sig over, hvorfor man som meget dygtig elev ikke havde fået topkarakteren.”

Men udover tallene er der mere grundlæggende værdier i karakterskalaen, som Hanne Leth Andersen ønsker at ændre på.

”Jeg savner især den positive vurdering. Både i top-, middel- og bundkarakterer,” siger Hanne Leth Andersen.

Hun nævner som eksempel 2-tallet, hvor der ifølge hende er gjort meget ud af at

Læs, hvad politikerne mener om karakterskalaen på gymnasieskolen.dk. DF har for eksempel foreslået Folketingets partier at nedsætte en karakterkommission med henblik på modernisering af 7-trinsskalaen.

” Hvis vi ikke også belønner, at eleven har etableret en særlig relation til faget, bliver karakterskalaen for neutral og tjeklisteorienteret.

Hanne Leth Andersen, rektor, RUC

→ forklare, hvad der mangler i præstationen, men ikke hvad der har været godt nok.

”Det kan ikke nytte noget, at der er en tvivl om, hvorfor eleven er bestået.”

Som det er i dag, bliver de forskellige karakterer graderet efter, i hvor høj grad eksaminanden formår at leve op til de nedskrevne mål, samt hvor mange og hvor væsentlige mangler der er i elevens præstation, forklarer Hanne Leth Andersen.

”Princippet er, at når en studerende kommer ind til en eksamen, starter vedkommende på et 12-tal, og så bliver der trukket fra, efterhånden som eksaminanden begår fejl,” siger hun.

Målopfyldelse dominerer

Bedømmelsen lægger ifølge Hanne Leth Andersen op til en standardisering af præstationen, hvor især målopfyldelse værdsættes.

”Men hvis vi kun fokuserer på fagenes mål og ikke læringsopbygningen, så mister vi ånden i det danske uddannelsessystem. Vi har jo ellers tradition for også at værdsætte individets særlige tilgang til det faglige,” siger Hanne Leth Andersen og tilføjer:

”Hvis vi ikke også belønner, at eleven har etableret en særlig relation til faget, bliver karakterskalaen for neutral og tjeklisteorienteret.”

Problemet med målopfyldelsen er også, at den bygger på en illusion, mener Hanne Leth Andersen.

”Når målopfyldelsen fylder så meget i uddannelsessystemet, så bygger det på en præmis om, at det er muligt at

liste alle mål op – men det er jo en illusion,” siger hun.

At målopfyldelsen er kommet til at dominere i karakterskalaen, ser Hanne Leth Andersen som en generel tendens, fordi man har systematiseret mere og mere i samfundet og bevæget sig længere væk fra det individuelle og særlige.

”Vi har skabt en systemverden i stedet for en menneskeverden. Det er smart, hvis vi skal udvikle computere eller robotter, men ikke når vi skal udvikle mennesker,” siger Hanne Leth Andersen.

Der er ifølge hende sket en oversystematisering.

”Det kan ikke hjælpe noget, at vi siger, at vi vil have mere innovation og originalitet, men samtidig har et bedømmelsessystem, der lægger sig op ad målopfyldelse,” siger Hanne Leth Andersen og fortsætter:

”Det hænger også dårligt sammen med, at vi ved, at de unge, som vi uddanner, ikke kommer til at have det samme job hele livet. Forandringen er mere end nogensinde et vilkår. Vi skal derfor lære dem at tænke anderledes og ud af boksen.”

Grunden til, at hun har så stærk en holdning til karakterskalaen, er, at den er så central i uddannelsessystemet, påpeger hun.

”Karakterskalaen udtrykker værdier og idealer i uddannelsessystemet, fordi den er et redskab til at bedømme og vægte præstationer. Med karakterskalaen kan vi fremelske det i systemet, som vi ønsker,” siger Hanne Leth Andersen. ●

” 13-skalaen var uretfærdig. Det var meget lettere at få 13 i matematik end i de mere bløde fag.

Katherine Richardson, formand, Karakterkommissionen

KAMPEN om karaktererne

7-trinsskalaen fungerer præcis, som den skal, siger Katherine Richardson, der var formand for Karakterkommissionen, som i 2006 lagde 13-skalaen i graven. Men elever, lærere og rektorer efterlyser ændringer.

”Jeg synes, den har fungeret forbløffende godt.” Katherine Richardson er ikke i tvivl. I hendes øjne har 7-trinsskalaen været en succes, siden den trådte i kraft – og er det stadig.

Hun er professor og marinbiolog på Københavns Universitet og var formand for Karakterkommissionen, som udviklede den nye karakterskala, der i august 2006 afløste 13-skalaen.

”Vi kan se, at gymnasierne bruger hele skalaen i samtlige fag, og at karaktererne fordeler sig, som de skal,” siger Katherine Richardson.

7-trinsskalaen skal ligesom 13-skalaen bruges absolut, hvilket vil sige, at man måler elevernes præstationer i forhold til en fast standard. Men samtidig blev det ved indførelsen fastsat, hvordan det forventes, at de beståede karakterer vil fordele sig på landsplan og over en længere periode: 10 procent af eleverne skal have 12, 25 procent 10, 30 procent 7, 25 procent 4 og 10 procent 02.

De nyeste tal fra Undervisningsministeriet viser, at Katherine Richardson har ret i sin påstand. 13 procent af 2016-studenternes karakterer var 12-taller, 24 procent var 10-taller, 31 procent var 7-taller, 23 procent var 4-taller og 10 procent var 02-taller.

Baggrunden for at lave en ny karakterskala var først og fremmest, at den skulle kunne bruges internationalt og være kompatibel med ECTS-skalaen, der er en fælleseuropæisk skala med syv trin, som de enkelte landes nationale karakterskalaer kan omregnes til. Det var 13-skalaen ikke.

Desuden var det et problem, at 13-skalaen blev brugt som en absolut skala, men at definitionerne var de samme, som dengang skalaen var relativ, og man målte eleverne i forhold til hinanden. Samtidig brugte man ikke hele skalaen i tilstrækkelig grad. 60 procent af karaktererne i gymnasiet var 7, 8 eller 9. Og endelig var der stor forskel på, hvordan 13-tallet blev brugt.

”13-skalaen var uretfærdig. Det var meget lettere at få 13 i matematik end i de mere bløde fag. 7-trinsskalaen er langt mere fair,” siger Katherine Richardson.

Især for de elever, der drømte om at studere i udlandet, var det problematisk, at det generelt var meget få, der fik topkarakteren 13. Omkring 10 procent af eleverne fik 10, 11 eller 13.

”Der var flere eksempler på, at dygtige danske studenter med et karaktergennemsnit på over 10 fik nej fra de bedste universiteter i udlandet. De kunne ikke forstå, at der ikke var en overvægt af 13-taller på elevernes

10024

” Vi kan ikke se nogen begrundelse for, at der skal være forskel på springene mellem karaktererne.

Jeppe Kragelund, formand, GL's Uddannelsesudvalg

eksamensbeviser,” fortæller Katherine Richardson.

➤ For store spring

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) evaluerede 7-trinsskalaen i 2013. Her var konklusionen ligeledes, at skalaen alt i alt fungerer efter hensigten. Men rapporten pegede dog også på en række problemer, for eksempel de store spring i skalaen fra 4 til 7 og fra 7 til 10.

Den kritik kommer også fra de faglige foreninger og Gymnasieskolernes Lærereforening (GL).

”Vi kan ikke se nogen begrundelse for, at der skal være forskel på springene mellem karaktererne,” siger Jeppe Kragelund, formand for GL's Uddannelsesudvalg.

”Det har store konsekvenser for eleverne, fordi det påvirker deres karaktergennemsnit, som de skal bruge til at blive optaget på en videregående uddannelse. Det vil give god mening, at skalaen er lineær i sine spring,” siger han.

Hanne Leth Andersen, der er rektor på Roskilde Universitet (RUC), foreslår, at man ændrer den nuværende 7-trinsskala, så den kommer til at bestå af karaktererne 0, 2, 4, 6, 8, 10 og 12.

En udmærket idé, mener formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) Martin Thing.

”Som det er i dag, dækker 7 over for meget. Et 7-tal bliver opfattet som en lav

karakter, men det er det jo ikke. Der er sket en forskydning i de karakterer, man kan 'leve med'. Jeg tror, det har været med til at øge karaktærræset,” siger han.

Katherine Richardson ryster på hovedet af kritikken.

”Springene i skalaen er jo ikke grebet ud af den blå luft. Skalaen knytter sig til den normalfordeling, som man forventer. I en normalfordeling ligger de fleste karakterer i midten, og derfor skal der være mere plads dér,” siger hun og tilføjer:

”I forhold til karaktergennemsnit og adgang til de videregående uddannelser, så rammer det lige så hårdt at give 7 i forhold til 8 på den gamle skala eller 4 i forhold til 7 på den gamle skala. Jeg har taget en gruppe elever og regnet på det. Det er klart, at gennemsnittet bliver anderledes, men i forhold til deres numeriske rangering gør det overhovedet ingen forskel.”

Fokus på mangler

7-trinsskalaen er i høj grad baseret på målbeskrivelserne for de enkelte fag og den enkeltes mangler i præstationen.

Da fagkonsulenterne i sin tid skulle beskrive fagernes og niveauerne mål, var det med udgangspunkt i karakteren 12. Derfra blev der ”talt ned” i forhold til graden af målopfyldelse.

I GL synes man, at 7-trinsskalaen fokuserer for meget på mangler.

”Den nuværende skala kan man kalde en mangelskala. Eleverne starter på 12 og ryger ned ad skalaen, når der er fejl og mangler i deres præstation. Det skaber en fejlfinderkultur. Vi vil meget hellere starte fra 00 og med et blankt stykke papir, når eleverne kommer ind til eksamen, så de oplever, at de bidrager og bygger op, hver gang de siger noget fagligt korrekt og relevant,” siger Jeppe Kragelund.

Det kan lærerne bare gøre, fastslår Katherine Richardson. Hun forstår ikke, hvor den anden opfattelse kommer fra.

”Der er ingen regel eller vejledning, der siger, at man skal starte ved 12 og trække fra. Man kan lige så godt starte ved 00 og lægge til,” forklarer hun.

Formanden for Danske Gymnasier, Anne-Birgitte Rasmussen, hæfter sig især ved, at beskrivelserne, der er knyttet til de enkelte karakterer, har fokus på fejl og mangler. Det ser hun umiddelbart som 7-trinsskalaens eneste svaghed.

”Jeg synes, man bør lukke op for at

” Det er fornuftigt at lave nogle nye beskrivelser til karaktererne, som belønner kreativitet.

Anne-Birgitte Rasmussen, formand, Danske Gymnasier

SÅDAN FORDELES KARAKTERERNE

Sådan skal karaktererne for
beståede præstationer fordele
sig på landsplan og over tid:

Sådan fordelte 2016-
studenternes karakterer
for beståede præstationer sig:

10 %	<	KARAKTEREN 12:	>	13 %
25 %	<	KARAKTEREN 10:	>	24 %
30 %	<	KARAKTEREN 7:	>	31 %
25 %	<	KARAKTEREN 4:	>	23 %
10 %	<	KARAKTEREN 02:	>	10 %

Kilde: Undervisningsministeriet

diskutere, hvordan man har formuleret kriterierne for de enkelte karakterer, og om vi kan gøre det bedre,” siger hun.

I den seneste tid har kritikken af 7-trinsskalaen netop gået på, at karakter-beskrivelserne fokuserer på mangler. Eksempelvis gives topkarakteren 12 for den ”fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler”.

En af de hårdeste kritikere er Rane Willerslev, forsker og professor i social antropologi ved Aarhus Universitet. Han har tidligere i Gymnasieskolen kaldt det et kæmpe problem, at vi har kreeret et system, der får elever og studerende til at tage færre chancer og tænke mindre kreativt. De, der prøver nogle radikale og vilde tanker af – og måske ikke kommer helt i mål – risikerer at blive straffet med lave karakterer. Men det er ikke eleverne med de korrekte svar, der bliver de innovative medarbejdere, Danmark har brug for i fremtiden, påpeger han.

Anne-Birgitte Rasmussen er enig. Hun efterlyser mere positive formuleringer, der i højere grad præmierer nytænkning.

”Når mange mener, at vi i for høj grad fokuserer på at straffe fejl og mangler, så er det fornuftigt at lave nogle nye beskrivelser til karaktererne, som belønner kreativitet,” siger hun.

DGS: Beløn kreativitet

DGS-formanden har samme holdning.

”Vi hører fra mange elever, at de har lærere, der siger, at når man går til eksamen, så starter man på et 12-tal, og så bliver man trukket ned, når man siger noget forkert. Det er enormt demotiverende,” siger Martin Thing og fortsætter:

”Jeg synes, det er helt rigtigt, at der er brug for formuleringer, der belønner nye refleksioner og kreativitet. Kernen i sagen er, hvordan man tænker uddannelse og læring. Handler det om at være god til at huske og gentage de pointer, man har hørt sin lærer sige, eller om at kunne bruge det, man har lært, til at skabe noget nyt?”

Men kreativitet kan allerede belønnes i dag, påpeger Katherine Richardson. Hvis kreativitet vel at mærke er en del af læringsmålet i det pågældende fag, og det er dér, problemet ligger, mener hun.

”Jeg har godt hørt Willerslev og andre køre af sted med den kritik. Jeg tænker, at det siger noget om vores uddannelses-system, men ikke nødvendigvis noget om vores karakterskala. Det er ikke karakterskalaen, der er noget galt med, men derimod at for få af gymnasiets fag har kreativitet som læringsmål,” siger Katherine Richardson.

Også RUC-rector Hanne Leth Andersen efterlyser muligheden for at belønne den helt særlige og originale indsats. Hun foreslår, at man kan give 12+.

Hverken i Danske Gymnasier eller GL har man lagt sig fast på en mening om det forslag. Man kan se både fordele og ulemper.

”Jeg kan godt lide, at det er et skulderklap til eleven, der har præsteret ekstraordinært, men uden at det ændrer på elevens karaktergennemsnit, og uden at det ændrer på skalaens syv trin, så den stadig kan bruges internationalt,” siger Jeppe Kragelund fra GL.

Katherine Richardson kan godt se det positive i at kunne belønne den helt særlige indsats, men hun ser samtidig en fare i forslaget.

”Det risikerer at stresse 12-talspigerne yderligere. Har de fået 12+ én gang, så vil det være det, de hele tiden stræber efter,” siger hun. ●

gymnasieskolen.dk

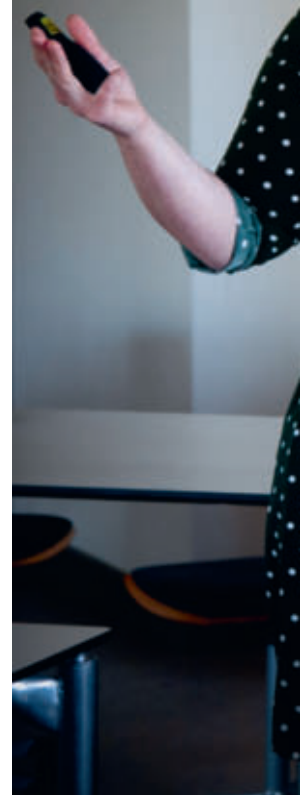
g

Find denne artikel på gymnasieskolen.dk. Her kan du også læse Karakterkommissionens betænkning.

LÆRERE:

Der er for store spring i karakterskalaen

7-trinsskalaen har for få middelkarakterer. Sådan lyder kritikken fra lærerne Sandra Beck Nielsen og Kasper Bjørnlund.

” Man skal virkelig lægge sig i selen for at dumpe på snit med den her skala.

Kasper Bjørnlund, lærer,
Skanderborg Gymnasium

” Mange opfatter et 4-tal som dårligt, men der skal en del mere til for at få 7. Jeg savner det gamle 8-tal.

Sandra Beck Nielsen, lærer, Ikast-Brande Gymnasium

10-8

Skoleårets sidste undervisningstimer nærmer sig, og lærerne skal til at give årskarakterer. Sandra Beck Nielsen og Kasper Bjørnlund sidder netop på hvert deres lærerværelse og spekulerer over, hvad deres elever skal have af afsluttende karakterer. Men karakterskalaen giver dem udfordringer.

”Der er enormt store spring mellem de enkelte karaktertrin, og en karakter som 7 dækker over et alt for stort område. Der er stor forskel på det lille 7-tal og det store 7-tal. Men de nuancer kommer ikke ned på papiret, og det gør det svært for eleverne at vide, om de er på vej i den ene eller anden retning,” siger Kasper Bjørnlund, der underviser i tysk og historie på Skanderborg Gymnasium.

Den problematik støder Sandra Beck Nielsen også på i sin hverdag.

”Jeg oplever i praksis, at jeg giver den samme karakter af ret forskellige grunde. Jeg kan godt forstå, at elever kan have svært ved at forstå, hvorfor de har fået samme karakter som sidemanden, når de synes, de klarer sig meget bedre,” siger

Sandra Beck Nielsen, som underviser i engelsk på Ikast-Brande Gymnasium.

Sidste gang hun skulle give standpunktskarakterer, gav hun to veninder i en klasse 4. Den ene kunne ikke forstå, hvordan deres præstationer kunne blive dækket af samme karakter. Hvis muligheden for at differentiere havde været der, havde Sandra Beck Nielsen givet dem to forskellige karakterer.

”Ikke fordi man skal sammenligne sine elever, men da jeg skrev karaktererne ned, tænkte jeg over, om de skulle have samme karakter. Jeg måtte lige genoverveje, hvilket grundlag jeg havde bedømt den individuelle elev på, og om jeg stadig stod ved karakteren,” siger hun.

Savner flere karakterer

Når Sandra Beck Nielsen giver karakterer, er det ofte, at hun mangler en ekstra karakter. Hun efterlyser en middelkarakter mere.

”Jeg mangler en karakter mellem 4 og 7, og det tror jeg også, at eleverne gør. Mange opfatter et 4-tal som dårligt, men

der skal en del mere til for at få 7. Jeg savner det gamle 8-tal,” siger hun.

Også Kasper Bjørnlund savner flere middelkarakterer. For ham er det især spændet mellem 7 og 10, der er for stort. Det gør, at skalaen ikke fungerer som pædagogisk værktøj, mener han.

”Jeg oplever, at det er svært for mange elever at hvile i, at de er på en mellemkarakter. Der er en del, der får 7, men som egentlig burde have haft en karakter, der lå mellem 7 og 10.”

Sandra Beck Nielsen mener desuden, at Undervisningsministeriets formuleringer om, hvad der skal til for at opnå de forskellige karakterer, er vage.

”Jeg mangler konsensus om, hvad det er, vi vurderer på. Det er for eksempel svært at vurdere, hvad der skal til for at komme op på et 02 og bestå,” siger hun.

Svært at dumpe på snit

Det, at springene mellem karaktererne er så store, er med til at give nogle meget konstruerede snit, der matematisk ikke giver mening, mener Kasper Bjørnlund.

› ”Jeg tror ikke, at der er andre steder, hvor man arbejder med minuskarakterer eller så relativt vilkårlige spring mellem niveauerne. Når vi netop arbejder med matematiske snit, hvor der skal sættes to streger under, giver det talmæssigt ikke mening i mit hoved,” siger han.

Kasper Bjørnlund tror, at skalaen er lavet sådan, for at flere skal bestå.

”Man skal virkelig lægge sig i selen for at dumpe på snit med den her skala. Selv med to gange 00 skal man bare have et 7-tal for at bestå på snit,” siger han.

At 7-trinsskalaen indeholder to dumpekarakterer, undrer Sandra Beck Nielsen.

”Jeg har aldrig helt forstået, hvorfor vi skal sige, om eleven er meget eller lidt dumpet. Er du dumpet, så er du dumpet. Der er nogle steder, hvor jeg synes, der mangler nuanceringer, og så er der andre steder, hvor jeg ikke kan forstå, hvorfor der er den nuancering,” siger hun.

Selv bruger Sandra Beck Nielsen oftest 00 som dumpekarakter. Også Kasper Bjørnlund mener, der skal meget til for at give en elev -3.

Brug for forbedringer

Både Kasper Bjørnlund og Sandra Beck Nielsen forstår argumentet med, at vi i Danmark havde brug for et system, der kan overføres direkte til den europæiske ECTS-skala.

”Det giver en gennemsigtighed, som eleverne kan forholde sig til. Det er også nemmere for udlandet at se, hvad vi bedømmer på. Jeg forstår bare ikke, hvorfor vi ikke adopterede ECTS-skalaen med bogstaver i stedet for at opfinde vores egen skala, hvor springene er så store, at det er svært at navigere i,” siger Sandra Beck Nielsen.

Men med bogstaver ville man mangle muligheden for at beregne et karaktergennemsnit, der bliver brugt som adgangskrav

på de videregående uddannelser, erkender hun.

Heller ikke Kasper Bjørnlund kan se en logik i det nuværende system.

”Det ideelle ville være en mere ligeud-skala fra 0 til 10, som stiger et tal ad gangen. Jeg kan dog godt se en idé i at lave et spring på yderkaraktererne, der enten kan trække snittet ekstra op eller ned, men karaktererne derimellem burde hænge mere logisk sammen med et tal per karaktertrin,” siger han.

Begge mener, at 13-trinsskalaen også havde sine ulemper, og at vejen frem ikke nødvendigvis er at indføre en helt ny karakterskala – så hellere forbedre den nuværende.

”Vi kunne supplere 7-trinsskalaen med noget fra 13-skalaen, for eksempel en god middelkarakter og karakteren til dem, der virkelig brillerer,” siger Sandra Beck Nielsen. ●

”Hvis jeg skal beskrive Grønlands Selvstyre med 3 ord, vil det være spændende, udfordrende og vigtigt. Spændende, fordi vi har så mange forskellige opgaver. Udfordrende, fordi opgaverne ofte er megetkomplekse. Vigtig, fordi det vi beslutter, har betydning for borgeren.

Mit arbejde giver mening, når det giver mening for borgeren.”

Janus Chemnitz Kleist

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel

Læs om jobmuligheder i Grønlands Selvstyre på www.naalackersuisut.gl/job

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

KORT OM UDDAN- NELSES- POLITIK

g LÆS MERE PÅ
GYMNASIESKOLEN.DK

SKOLELEDER OG LÆRERE DYBT UENIGE OM STANDARDISERET UNDERVISNING

Gymnasielærere får i de kommende år mindre tid til at forberede deres undervisning og skal derfor i stedet undervise efter fælles undervisningsforløb, som ligger klar på en digital platform.

Dette scenarie kommer fra formanden for Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Peter Amstrup. Han mener, at standardiserede undervisningsforløb er en god måde at effektivisere skolerne på og hente de be-

sparelses, som et flertal i Folketinget har lagt ned over ungdomsuddannelserne.

Men det holder ikke i virkeligheden, mener flere faglige foreninger.

”Det tager lang tid at lave fælles undervisningsforløb, og det er også en myte, at man ikke behøver at forberede sig, hvis man bare hiver et standardforløb frem. Du bliver nødt til at gøre undervisningsforløbet til dit eget, hvis du skal formidle det engageret for eleverne. Jeg tvivler derfor på, at der ligger en stor effektivisering i at arbejde med standardiseret undervisning,” siger Gitte Lautrup, som er formand for Dansk lærerforening for hhx, htx, eux og eud.

gymnasieskolen.dk

Læs nyheden på gymnasieskolen.dk

VREDE SPANSKLÆRERE: VI ER BLEVET SNYDT

Spansklærerne glædede sig til, at spansk ville blive andet fremmedsprog i grundskolen, sådan som det fremgår af aftaleteksten om gymnasireformen. Men glæden blev kortvarig, for nu lægger undervisningsministeren i stedet op til at etablere et forsøg med spansk som valgfag. Det vil give endnu færre elever med spansk, frygter Spansklærerforeningen.

”Vi føler os snydt og løbet over ende. Man kan da ikke afvige fra en aftale på den måde,” siger Irma Kobæk, der er formand for Spansklærerforeningen.

”I aftaleteksten står der, at spansk skal oprettes som andet fremmedsprog på lige linje med tysk og fransk. Ikke bare som et valgfag,” siger Irma Kobæk.

gymnasieskolen.dk

Læs hele nyheden på
gymnasieskolen.dk

VUC FRYGTER FOR LUKNINGER PÅ GRUND AF NY UNGEINDSATS

Flere VUC-afdelinger risikerer at måtte lukke i fremtiden, hvis et forslag om at flytte almen voksenuddannelse (AVU) for unge under 30 år væk fra VUC bliver vedtaget.

Ifølge en ny beregning fra VUC Sekretariatet vil 20 afdelinger rundt om i landet stå tilbage med færre end 50 AVU-kursister, hvis forslaget bliver gennemført.

”Hvis man fjerner over halvdelen af alle AVU-kursister fra VUC, samtidig med at der er massive sparekrav, så kan det få

store konsekvenser for flere VUC-afdelinger,” siger formand for Lederforeningen for VUC Verner Rylander-Hansen.

Forslaget om at flytte AVU for personer under 30 år fra VUC kommer fra ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse, som blev nedsat af den forrige regering.

gymnasieskolen.dk

Læs artiklen på gymnasieskolen.dk

RUNDTUR MED UFFE

Elever fra Aarhus Katedralskole blev vist rundt på Christiansborg af Alternativets leder, Uffe Elbæk, da der var finale i Samfundscup i starten af maj.

Konkurrencen, hvor gymnasieelever dystet om at finde på innovative løsninger, havde i år frihed som tema.

Aarhus-eleverne vandt ikke, men deres lærer, Rasmus Tranegaard Andersen, hev mobilen frem og fik et fint minde med hjem fra dagen.

STATEN MÅ TIL LOMMERNE

Nok er nok. Arbejdstagerorganisationerne er generelt enige om, at arbejdsgiver må lægge stilen om til de kommende overenskomstforhandlinger. Det afspejles også i GL's netop vedtagne OK 18-krav.

Håb, men realistisk set en masse forbehold med baggrund i de forhandlingsorganisatoriske rammer.

Det er den umiddelbare følelse i Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) i kølvandet på vedtagelsen af foreningens krav til de kommende overenskomstforhandlinger (OK 18) på et repræsentantskabsmøde for få uger siden.

Håbet baserer sig på både nogle interne og eksterne faktorer, først og fremmest at der var stor enighed om kravene, lyder det fra Tomas Kepler, der er formand for GL's overenskomstudvalg.

"Vi står stærkt og samlet på vores krav. Der har været en tydelig opbakning til at stille krav på områderne arbejdstid, tryk i ansættelsen og løn. Vi kan ikke aflæse det anderledes end som et stærkt ønske fra medlemmerne om, at vi som forening skal promovere de krav," siger han.

Tomas Kepler ser det samtidig som et stærkt budskab om, at arbejdsgiverne bliver nødt til at lægge kursen om. For arbejdsgiver bør have en interesse i at skabe gode skoler – og her har GL og dens medlemmer jo en vis viden om, hvad der virker, og hvad der ikke virker, som han formulerer det.

"Vores krav er konkrete anvisninger på, hvad der kan skabe bedre skoler, hvor man som lærer har bedre muligheder for både at lykkes med at levere kvalitetsun-

dervisning og overleve arbejdspresset, og det er det ønske, vi har fået fra vores medlemmer. Tanken om, at hvis alt bare lægges ud til ledelsens fri disposition, bliver alt godt, har vi som lærere mange oplevelser af ikke giver bedre skoler. Vores arbejdstidskrav anviser rammer for god ledelse, og det vil derfor være meget uklogt, hvis arbejdsgiver ikke ønsker at lytte – så er vi ude i et ideologisk korstog omkring terrænet, man har vundet ved de seneste forhandlinger," siger Tomas Kepler og tilføjer, at der ellers bliver en anden kamp om synliggørelse af konsekvenserne af nedskæringerne, som GL efter hans mening må kaste sig meget mere ind i, for lærerne kan ikke blive ved med at holde for.

Reel forhandling eller diktat

Netop ved de seneste forhandlinger har gymnasieskolerne måttet lægge ryg til udtryk som "kornfede", med henvisning til at de selvejende skoler som samlet sektor havde stort overskud år efter år – hvilket naturligvis dækkede over store lokale forskelle. Derfor var det officielle ønske fra regeringsside at skabe billigere og bedre skoler. Og skolerne er måske nok blevet billigere. Men de er ikke blevet bedre, påpeger Tomas Kepler.

"Og hvad koster forringelserne så på den lange bane? Hvad koster det på kvaliteten, at vi på bare ét år er blevet 1.000 færre lærere til at løfte opgaverne?" lyder

spørgsmålet fra Tomas Kepler. De seneste overenskomster – selv om en del af det selvfølgelig handler om bevillinger på finansloven – har således skabt grobund for forringelser gennem salamimetoden, det vil sige fortsatte beskæringer, så der bliver mindre og mindre tilbage, og det er det, man nu begynder at se de negative konsekvenser af, mener Kepler, som derfor har svært ved at svare på spørgsmålet om, hvad det skal koste, hvis GL skal "sælge" noget i forbindelse med krav fra modparten.

"I min optik har modparten allerede taget uden at betale – og gør det fortsat. Jeg tror ikke, vores medlemmer synes, vi har noget, vi skal sælge. Staten må derimod finde tegnebogen og værktøjskassen frem og begynde at reparere på de skader, man har forvoldt. Og erkende, at det økonomisk-ideologiske projekt har slået fejl."

Hvad mener GL's overenskomstformand så, man realistisk set kan forvente af den kommende vinters forhandlinger? Det store spørgsmål bliver i hans øjne, hvordan modparten vælger at håndtere forhandlingsrammerne; om det bliver en reel forhandlingsproces med ligeværdige aftaleparter, der spiller i en fælles forståelse, eller om det – som det har været oplevelsen fra mange organisationers side – igen bliver et ulige og på forhånd afgjort spil mod en magtfuldkommen arbejdsgiverpart.

"Vil staten genetablere et forhandlings-

”Det er på tide at få en snak om, hvad vi skal have til gengæld for topcentsbesparelserne.

Flemming Vinther, formand, CFU

”Staten må finde tegnebogen og værktøjskassen frem og begynde at reparere på de skader, man har forvoldt.

Tomas Kepler, formand, GL's overenskomstudvalg

rum med ligeværdige parter eller endnu en gang ignorere den danske aftalemodel og de principper, der ligger i den?” spørger Tomas Kepler retorisk.

Arbejdsgivers tur til at betale

Tomas Kepler peger endvidere på, at det kan give anledning til en form for håb, at organisationerne i forhandlingsfællesskaberne ser ud til at stå stærkt sammen også om arbejdstidskrav.

”Der er glædelige signaler fra vores samarbejdspartnere og andre organisationer og fællesskaber i den offentlige sektor til arbejdsgiver om, at nu går den altså ikke længere!” lyder det fra Tomas Kepler.

Nogle af de signaler kommer fra blandt andet Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), som i december sidste år afbrød samarbejdet med staten om tre projekter, der var aftalt ved OK 13 og OK 15. Nok er nok, lød det i et åbent brev til minister for offentlig innovation Sophie Løhde med henvisning til uacceptabel arbejdsgiveradfærd på en række områder.

CFU-formand Flemming Vinther håber og tror imidlertid efter en ”god snak” på en retablering af forholdet i god tid inden forhandlingerne.

”Det er svært at spå om udfaldet af OK

18. Men det er klart, at vi kigger mod forhandlinger med massive udfordringer og en masse ting, vi bliver nødt til at forholde os til. Og hvis Finansministeriet bliver ved med at følge en dagsorden, der handler om, at medarbejderne på arbejdspladserne skal betale for den slunkne kasse, bliver det en kamp fra hus til hus, hvis det står til mig,” siger Flemming Vinther.

Han mener, at man nok bliver nødt til at kigge på, om lokale rammeaftaler er blevet opfyldt godt nok, ligesom der vil være en vis opmærksomhed på reguleringsordningen – personligt har CFU-formanden svært ved at se en videreførelse af privatlønsværnet, som, mener han, er etableret på et ufuldstændigt grundlag.

Ligesom Tomas Kepler mener Flemming Vinther ikke, at organisationerne længere har noget at sælge ud af.

”Vi vil ikke sælge noget. Nu handler det om, at arbejdsgiver må betale for at få kvalificeret arbejdskraft. Det er på tide at få en snak om, hvad vi skal have til gengæld for topcentsbesparelserne,” siger han og tilføjer, at det i det hele taget er en mærkelig måde at styre det offentlige på med brede besparelser over én kam.

Flemming Vinther mener, at det for arbejdsgiver i langt højere grad, end det har

været tilfældet, burde handle om, hvordan man skaber gode arbejdspladser med motivation og arbejdsglæde.

”Den offentlige sektor er generelt præget af loyale medarbejdere, som gør deres arbejde godt – for eksempel gymnasielærerne. Men motivation er altså ikke nok. Vi skal også have løn og anstændige vilkår. Man kan jo trække motivationen ud af selv den mest motiverede, hvis vilkårene ikke er i orden.”

Med andre ord skal der ganske enkelt være noget at komme efter for arbejdstagerne ved de kommende forhandlinger, fastslår Flemming Vinther som svar på spørgsmålet om, hvorvidt et tilfredsstillende resultat vil være realistisk. Arbejdstagerne har nu lagt ryg til tre overenskomster i rap med smalle rammer og ansvar i forhold til den økonomiske situation.

”Nu ser vi fremdrift i økonomi og beskæftigelse. Politikerne har ganske vist besluttet, at der ikke skal penge i den offentlige sektor, men det er jo ingen objektiv sandhed, at der ikke er nogen ressourcer. OK 18 bør komme til at afspejle, at staten faktisk sætter pris på sine loyale og motiverede medarbejdere.” ●

FORHANDLINGERNE I 2018

Forbedring af den lokale løndannelse

Det er tydeligt, at det nuværende decentrale lønsystem fungerer dårligt. GL må i den nuværende situation sigte efter at fastholde reallønnen både ved en forbedring af reguleringsordningen og samtidig ved generelle lønstigninger. I forhold til det erhvervs-gymnasiale område, hvor der er en helt særlig udfordring med den lokale løndannelse, er der behov for en særlig indsats, som GL mener skal adresseres ved OK 18.

Forhøjelse af adjunkt-/lektortillægget

Kravet skal sikre lønforbedringer for alle, der oppebærer adjunkt-/lektortillægget.

Procentuelle lønforbedringer

GL har på linje med øvrige akademikerorganisationer en målsætning om bevarelse af reallønnen. GL har derfor sammen med de øvrige organisationer prioriteret generelle lønstigninger. Målet er at opnå så store procentuelle stigninger på skalalønnen som muligt.

Forskudt tidstillæg på VUC

Der undervises på VUC også uden for normal arbejdstid.

Forhøjelse af pensionsprocenten

Yngre lærere forventes at opnå en højere levealder end ældre kolleger, samtidig med at det lave renteniveau betyder, at pensionsopsparingen ikke vokser særligt hurtigt i disse år. Derfor er der behov for at få øget pensionsindbetalingerne, så medlemmerne kan opretholde en fornuftig levestandard i pensionsalderen. Målet er at øge pensionsprocenten.

Tillæg for arbejde på flere geografiske arbejdssteder

Der er flere ulemper forbundet med at skulle betjene flere geografiske arbejdssteder.

Lønforbedringer på sluttrin

Forbedring af sluttrinnet vil sikre alle en langsigtet lønforbedring, da alle lærere vil være på sluttrinnet i en årrække. En lønforbedring på starttrin vil den enkelte kun opleve i få år. Den overenskomstsmæssige finansiering er den samme, uanset om der aftales forbedringer på start- eller sluttrin.

Reguleringsordningen videreføres

Kravet er rejst ud fra et ønske om at sikre, at offentligt ansatte, herunder gymnasielærere, følger samme lønudvikling som i den private sektor.

Forbeholdskrav

Forbeholdskrav handler om muligheden for at stille krav på områder, hvor arbejdsgiverne fremsætter krav. Disse krav kendes som bekendt endnu ikke.

Klædt på til skriftlig eksamen?

The Writer er en overskuelig og anvendelig håndbog, der kort og godt giver eleven konkrete redskaber til at arbejde med engelskfagets skrivegenrer og sprog samt analyse af både skønlitteratur og sagprosa.

Bogen kan læses fra ende til anden eller bruges som opslagsværk. De enkelte afsnit kan bruges til skriveøvelser eller små afleveringer, og henvisninger til bogens afsnit er velegnede til målrettet feedback.

Det sidste kapitel giver en uundværlig indføring i, hvordan man forholder sig kritisk til sine kilder – herunder bias, fake news og plagiering.

72 sider • 70 kr. ekskl. moms og forsendelse.

Alle titler findes både i **trykt** og **digitalt format** – let at bruge og uden licens-administration

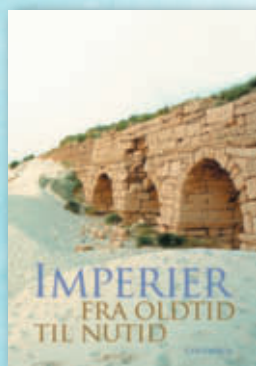
Nye titler

Samfundsfag

Køn og ligestilling

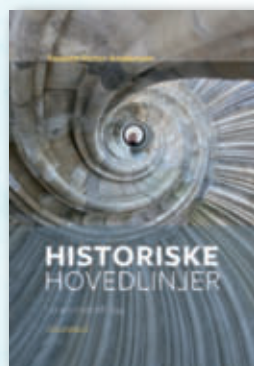
12-talspiger, speltmødre og tabermænd fylder debatten. Bogen dækker nyt obligatorisk område på C- til A-niveau.

Historie

Imperier – fra oldtid til nutid

Tematisk verdenshistorie der dækker de nye faglige mål og rækker ud til alle sprogfagene.

Historie

Historiske hovedlinjer

Ny udgave af Historiens kernestof med kilde-tekster til alle kapitler og opdateret til nyeste tid.

Engelsk

Brave Voices

Non-fiction-tekster om modige mennesker. Indeholder toolbox til skriftligt og mundtligt arbejde.

forlaget © columbus

Tlf. 3542 0051 • www.forlagetcolumbus.dk

Afskedigelser rammer dobbelt

Desværre får vi i øjeblikket dagligt information om, at en eller flere lærere er blevet afskediget på en gymnasieuddannelse. Eller er blevet sat ned i tid. Eller ikke er blevet forlænget efter en vikaransættelse. Det er alle mennesker, som bliver ramt på deres identitet og på deres økonomi. Usikkerheden opstår; hvad skal der ske efter sommerferien? Alligevel er det ganske få, der omgående begynder at tænke på sig selv, for der er elever, som skal til eksamen – og de skal ikke rammes af, at deres lærer har mistet sit job.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) vedtog sidste år at hjælpe lærere, der mister deres job, og vi er netop ved at evaluere indsatsen. Det ser ud til, at de lærere, der benytter GL's tilbud om karriererådgivning og kompetenceudvikling, faktisk får værktøjer og inspiration i forhold til at søge nyt job. Men hovedparten kommer i gang for sent. Det er vigtigt at begynde med det samme, men de fleste venter, til de er blevet ledige. Derfor vil jeg opfordre til, at lærere, der er blevet afskediget, prioriterer sig selv lidt mere, og samtidig vil jeg opfordre ledelser og tillidsrepræsentanter til at understøtte lærere, der er blevet afskediget, så der bliver

tid og plads til kompetenceafklaring, kompetenceudvikling og jobsøgning.

At der er blevet færre lærere, og at det bliver værre efter sommerferien, afspejler sig i et øget arbejdspress for de lærere, som skal løfte opgaverne på skolen. Der effektiviseres i en grad, hvor bægeret ikke bare er ved at være fyldt, men flyder over. En netop offentliggjort undersøgelse fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø bekræfter, hvad vi ved fra professionel kapital-afdækningerne, at gymnasielærere ligger på et højt stressniveau. Desværre er gymnasielærere i den triste top-fem blandt de jobgrupper, som oplever mest stress, og hvor arbejdslivet tager mest energi fra privatlivet. Det er ikke bare belastende for gymnasielærerne, også elevernes mulighed for at lære bliver forringet, hvis de møder en stressest lærer, der ikke er godt nok forberedt.

Det vil jeg drøfte med lederforeningerne, som jeg har møde med inden for de kommende uger, og så vil vi fortsat tydeliggøre for politikerne, at det ikke giver mening at fortsætte nedskæringerne på gymnasieuddannelserne. ●

*GL's formand
Annette Nordstrøm Hansen*

LÆR AT VÆRE KLAR I MÆLET

Danske gymnasieelever kan mere end nogensinde før, men de er dårlige til at sætte ord på deres kompetencer. Det bliver de nødt til at lære for at kunne klare sig i fremtidens videnssamfund, mener astrofysiker Anja Cetti Andersen.

Verdenshistoriens første universiteter underviste kun i teologi. Man var lærd, hvis man kunne sine bibelcitater. I dag vokser pensum hele tiden, også i gymnasiet. Eleverne lærer om alt fra integralregning og tyske verber, til hvordan man stiller sig op foran sin klasse og holder oplæg. Alligevel har de svært ved at sætte ord på, hvad de egentlig har lært efter tre år med tekstanalyse og tværfaglige forløb.

Det er stjerneforsker og forfatter Anja Cetti Andersens indtryk af de nyklækkede studenter, hun underviser i fysik på Niels Bohr Institutet. Men både for deres egen og samfundets skyld burde de få bedre indblik i det.

”Man skal være klar i mælet om, hvad man kan, for at spille ind med sin faglighed til andre. Det, tror jeg, bliver nødvendigt i fremtidens samfund, hvor vi har så meget viden, at alle umuligt kan lære alt. Vi skal finde balancen mellem

” Vi skal finde balancen mellem at lade eleverne nørde helt ud i detaljen af fagene og samtidig bevare en almen dannelse.

at lade eleverne nørde helt ud i detaljen af fagene og samtidig bevare en almen dannelse i gymnasiet. Så de har en fælles vinkel til at samarbejde,” siger hun.

I modsætning til de politiske visioner i de seneste gymnasireformer tror Anja Cetti Andersen ikke på, at der findes nogen overordnede redskaber til at arbejde sammen på tværs af for eksempel kemi og dansk. Tværtimod kan ugennem-tænkt tværfaglighed blive endnu en ting på skemaet, som risikerer at stjæle tid fra hovedsagen: at finde sin stærke side og blive god til den.

Tosproget eller to gange halvsproget

Det er ikke fordi, Anja Cetti Andersen ikke kan se værdien i at have flere talenter.

Hun er selv kendt for at være en af de bedste i Danmark til at kombinere naturvidenskabelig viden om stjernestøv, som hun forsker i på Københavns Universitet, med evnen til at formidle enkelt og fængende. Det har hun blandt andet gjort i P1's foredragsrække Stjernestøv og Galakser, i En lille bog om universet og i en rejssende musikforestilling af skuespiller Lotte Andersen. Anja Cetti Andersen mener, at en naturvidenskabelig forsker som hende selv er afhængig af at kunne tale andre faggrupperes sprog for overhovedet at få sin forskning ud. Ambitionen om mere tværfaglighed i gymnasiet kalder hun ”smuk”. Men hun mener også, at den er ekstremt udfordrende at løfte.

”For virkelig at kunne arbejde på tværs kræver det jo, at man er velfunderet i en eller anden faglighed. Det er ligesom at være tosproget. Hvis et af sprogene er ordentligt forankret,

bringer det dybde og en referenceramme til det andet sprog. Men hvis man snakker to halve sprog, vil der være et stort tomrum, man ikke kan italesætte. Sådan er det også med de naturvidenskabeligt forankrede fag,” siger hun.

Hendes eget ståsted har været tydeligt, siden jeg trådte ind på hendes kontor på Dark Cosmology Centre i København – eller raritetskabinettet, som hun kalder det. I vindueskar-men står en solcelledreven Einstein-figur og peger på sit hoved. Han minder Anja Cetti Andersen om at bruge sit. På en stor reol er der ud over bøger en Star Wars-inspireret R2-D2-figur, en børnetegning af Saturn og et lille glas med 3-d-printede planeter. Selv hendes runde sølvøreringe ligner himmellegemer med hendes mørkeblå sweater som baggrund. Hun griner indforstået.

”Det er klart, jeg vil sige, at gymnasieeleverne får for lidt af det, jeg synes er sjovest og vigtigst: fysik, kemi og matematik. Men jeg vil være så gavmild at mene, at det vigtige

OM

ANJA CETTI
ANDERSEN

- Født i 1965.
- Forsker i stjernestøv ved Dark Cosmology Centre under Københavns Universitet.
- Uddannet cand.scient. og senere ph.d. i astrofysik fra Københavns Universitet.
- Forfatter til En lille bog om universet, der blandt andet gør teorien om the big bang let forståelig.
- Kæmper for at forbedre de naturvidenskabelige uddannelser i en arbejdsgruppe under tænketanken Akademiet for de Tekniske Videnskaber.
- Har for sin evne til at formidle kompliceret stof modtaget P1's Rosenkjærprisen i 2006 og H.C. Ørsted Medajlen af Selskabet for Naturlærens Udbredelse i 2016.
- Deltog i 2015 som ekspert i Lotte Andersens musical om fysikeren Marie Curie.
- Står bag DR's foredragsrække Stjernestøv og Galakser.
- Påstår selv, at hun fik elendige karakterer i gymnasiet.

> er, at eleverne har en forankring et sted. Det er lidt ligegyldigt, om den hænger fast i tyske verber, kemi eller dansk grammatik. Bare eleven har været helt nede at nørde i detaljen, så han eller hun kan kende forskel på dyb indsigt og overordnet viden,” siger hun.

"Det går faktisk godt"

Da Anja Cetti Andersen begyndte at forske ved Københavns Universitet for 15 år siden, begyndte hun også at undervise et kuld nye studerende, næsten friske fra gymnasiet. Dengang oplevede hun og de andre undervisere et tydeligt problem. Eleverne kunne knap nok stille sig op foran deres egen klasse og holde en kort mundtlig præsentation. Til eksamen stod de og hviskede og stirrede ned i papiret. Derfor oprettede universitetet et kursus, der skulle træne dem i at holde oplæg.

”Det er de supergode til i dag, så kurserne er afskaffet igen. Vores samfund har udviklet sig i en retning, hvor alle er tvunget til at være mere ekstroverte. Det er blevet en del af uddannelsen gennem skolesystemet. Til gengæld kan vi nu konstatere, at nogle elever mangler en dybere forståelse af matematik og kemi. Det, vi i fysik betragter som redskabsfagene,” siger Anja Cetti Andersen.

Uanset hvad gymnasieeleverne lærer, kan universitetsprofessorerne altså finde fejl og mangler ved det.

”Vi kan gejle hinanden op til at synes, at det går rigtig skidt, og at gymnasieeleverne laver for lidt. Men jeg synes fandeme, at de knokler. Hvis jeg havde en tidsma-

skine, ville jeg sende den mest dovne gymnasieelev med det dårligste snit, jeg kunne finde, tilbage i tiden til Leonardo da Vinci. Der er ingen tvivl om, at gymnasieeleven ville vide mere end ham. Bortset fra i latin, måske. Vi må huske, at det faktisk går godt, og at vi de sidste hundrede år har løftet en hel befolkning,” siger hun.

Diffuse kompetencer

Anja Cetti Andersens mission om, at vi skal vide endnu mere i Danmark, handler altså ikke nødvendigvis om at proppe flere kundskaber ind i knolden på de unge. Ligesom man ikke nødvendigvis bliver klogere af at arbejde med to fag på én gang. Så i stedet for at kræve det kunne hun ønske sig, at undervisere både i gymnasiet og på uni-

”Vi kan gejle hinanden op til at synes, at det går rigtig skidt, og at gymnasieeleverne laver for lidt. Men jeg synes fandeme, at de knokler.

versitetet bliver bedre til at snakke med eleverne om, hvad de skal fokusere på.

”Hvis du gik ud og stak en mikrofon i hovedet på de nye studenter og spurgte, hvad de har lært af at gå i gymnasiet, tror jeg, de ville have svært ved at sætte ord på deres overordnede kompetencer. Det kan jo godt være diffust, hvad man lærer af at læse en tekst i dansk eller løse et regnestykke i matematik. Men hvis de bliver opmærksomme på, hvad de skal kunne, kan de også lettere sige fra over for urimelige krav,” siger hun.

Det vil gøre det lettere for hende som universitetsprofessor at møde de unge, hvor deres studentereksamen slutter. Samtidig tror hun, at det vil hjælpe eleverne til ikke at drukne i samfundets mange krav om karakterer, udadvendthed og multitasking.

”Jeg tror, de unge mennesker bliver ramt af stress, fordi de ikke ved, præcis hvad de er gode til. Så kan det nemlig hurtigt se ud, som om de slet ikke er gode til noget. Den fornemmelse kan vi hjælpe dem af med ved at stille tydelige krav: ’Efter det her fag skal du kunne præcis det her. Og så er du faktisk nået i mål. Tag en dyb indånding og klap dig selv på skulderen’,” siger hun.

At fokusere på det, vi kan, i stedet for at ville alting på én gang skal altså gøre os alle sammen endnu klogere. For det er Anja Cetti Andersens mission i sidste ende.

”Det er også et skråplan at læne sig tilbage og tænke, at nu går det jo godt. Det er netop derfor, vi skal holde retningen. Videnssamfundet skal beskyttes, nurses og udfordres,” siger hun. ●

GYLDENDALS GYMNASIEPORTALER

ALT HVAD DU BEHØVER TIL EN FAGLIGT DÆKKENDE OG INSPIRERENDE UNDERVISNING

Gyldendal Gymnasieportaler afspejler et moderne medie billede. Du får solidt fagligt indhold i et fleksibelt format, der giver dig frihed til at plukke og sammensætte undervisningen på din egen måde. Vi opdaterer løbende portalerne med aktuelle kilder og færdige forløb forankret i den nye reform – alt sammen understøttet af digitale ressourcer som videoer, lydfiler, animationer, temalinjer, opslagsværker m.m.

Vi spurgte tre gymnasielærere om deres umiddelbare indtryk af vores portaler

”

Jeg har tidligere brugt i- og e-bøger, og de fungerede ofte ikke ordentligt. Med portalen har man fundet et format, hvor man har én indgang – UNI-login – som er en ren 'go to source', der forgrener sig, så du har adgang til både tekster, kilder, baggrundsartikler, videoer, lyd, grafik osv.

Man kan sige, at hvis man skulle have det samme i en bog, skulle det være en meget, meget tyk bog, for det er et rimeligt stort arkiv, man har adgang til. Det gør også portalen tidsbesparende, fordi du ikke skal bruge så meget tid på at rende op og ned ad trapper og ned i bogkælderer eller på biblioteket for at finde bøger og kilder. Her er det hele bare et par klik væk. Samtidig er det en fordel, at materialerne kan sammensættes til egne forløb samtidig med, at du kan finde færdige forløb, som lige passer for dig og dine elever og opfylder kravene fra ministeriet.

Anders Moe om Historieportalen

”

Jeg synes, den er rigtig lovende, og der er masser af muligheder i den. Allerede nu indeholder den en meget stor materialesamling, og den ser ud til at blive endnu større, så det er rigtig fint. Og så er det superlækkert, at der er mulighed for oplæsninger, anden lyd, lidt video og sådan noget. Om ikke andet er det en virkelig god inspirationskilde.

Peter Spengler om Engelskportalen

Se mere på gymnasieportaler.gyldendal.dk

”

Mit umiddelbare indtryk af portalerne er, at de er overskuelige og pædagogisk opbygget. Man kan hurtigt klikke sig ind på de forskellige dele - om det er lærerressourcer, teori, forløb eller noget andet. Det forløb, jeg har kunnet bruge allermest, er forløbet om håndbold, hvor jeg ikke er specielt stærk selv. Jeg har derfor brug for øvelser, der bliver forklaret både teoretisk og praktisk. Hvordan fungerer en screening? Hvor skal jeg vejlede i, at de skal gribe fat? Er det fx skulder og hofte? Det har virkelig hjulpet mig, at der er en øvelsesbank med nogle rigtig gode øvelser.

Charlotte Trankjær om Idrætsportalen

GYLDENDAL

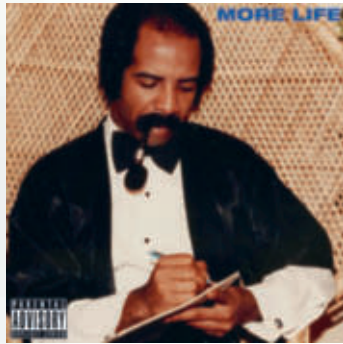
KULTUR- HELIKOPTEREN

VIL DU OGSÅ GERNE HAVE FINGEREN PÅ PULSEN I FORHOLD TIL NY KUNST OG KULTUR?

Så læs med her, hvor kulturskribent og musik-anmelder ved Dagbladet Information **Emil Eggert Scherrebeck** fremover

vil anbefale nye film, tv-serier, plader, podcast og bøger - særligt målrettet mod gymnasielærere.

"Begge mine forældre er gymnasielærere, og jeg anbefaler dem ofte nye kulturprodukter, som de kan bruge i deres undervisning, eller som de måske ligefrem kan bruge som indgange til bedre at forstå deres elever," fortæller han.

MUSIK: DRAKE - MORE LIFE

Den canadiske musiker og "syngende rapper" Drake er en af de mest centrale kunstnere for sociale medier-generationerne. Ikke mindst i forhold til at sætte lyd og lyrik på de måder, kærligheden udfolder sig på i de digitale mediers tidsalder.

På sin nye plade *More Life* har han for alvor taget den kommercielle konsekvens af, hvordan unge mennesker lytter til plader i dag. Og i stedet for at sigte efter at lave

et helstøbt album i traditionel forstand har han efter eget udsagn lavet en "playliste".

Den betegnelse passer ret godt. For *More Life* spænder over mange forskellige udtryk, selvom man dog kan mærke Drakes musikalske tilstedeværelse igennem hele playlisten.

More Life indeholder tropisk varme pophit som kæmpehittet *Passionfruit* og inderlige ballader som *4422*, hvor Drake får hjælp af den britiske sanger Sampha, der med sin stemme åbner en portal til det inderste af sjælen. Og så indeholder den også hårdere rapnumre som *No Long Talk*, hvor Drake får hjælp af den engelske rapper Giggs.

Hvis du bliver hooked, så bør du helt klart lytte til Kendrick Lamars fremragende album *Damn*.

Hvis du ikke bliver hooked, så prøv at lytte til Mount Eeries selvbiografiske, hjerteskræende plade *A Crow Looked at Me*, der handler om hans kones død.

TV-SERIE: SKAM

Skal man finde en tv-serie i nyere tid, som burde være obligatorisk stof for alle, der beskæftiger sig med unge mennesker, så er den norske sensation *Skam* afgjort et godt bud.

Med sine fremragende skildringer af en gruppe elever fra Hartvig Nissens gymnasium i Oslo har den lagt seerne ned på tværs af alder og nationer, og hypen er fortjent, ikke mindst fordi *Skam* er meget mere end bare underholdning.

Den stikker hænderne direkte ind i samtidens hvepsebo og undersøger problematikker, der ved første øjekast virker meget specifikke for ungdomslivet, men som ved andet øjekast viser sig at række meget længere ud.

I sidste sæson af *Skam*, som kører på nrk.no og på dr.dk netop nu, følger vi den kølige og tjekkede marokkansk-norske pige Sana, der er fanget imellem sine lyster, sin tro og måske sit bagland. Og i skrivende stund tyder alt på, at *Skam* behandler disse problematikker lige så elegant, som serien blandt andet behandlede Isaks homoseksualitet i tredje sæson.

Hvis du endnu ikke har stiftet bekendtskab med *Skam*, så er det ved at være sidste ud kald. I hvert fald hvis du vil have en fornemmelse af, at du er med på beatet, mens du ser det, for sidste

sæson er tæt på at nå sin afslutning.

Hvis du bliver hooked, kan du, når du har set alle fire sæsoner af *Skam*, også se NRK's serie *Unge lovende*, der handler om tre unge kvinder fra Oslo.

Hvis du ikke bliver hooked, kan du overveje at dykke ned i *The Handmaid's Tale*, en stort opsat, dystopisk science fiction-serie om reproduktion.

Har jeg ret til pædagogikum?

Jeg har været fastansat siden august 2016 og vil gerne i pædagogikum, men ledelsen tøver med at love mig det næste skoleår. Hvad har jeg ret til med hensyn til pædagogikum?

Morten Bayer, konsulent i GL, svarer:

Det er en forudsætning for fastansættelse i gymnasiet, at man har faglig kompetence i et eller flere fag. Derudover skal man have – eller være i færd med at erhverve sig – pædagogisk kompetence gennem pædagogikum.

I bekendtgørelsen om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser står der i § 3, stk. 2, at ”pædagogikum tilrettelægges over et år og gennemføres i ansættelsens første år”. Man skal altså i udgangspunktet i pædagogikum, når man fastansættes.

Skolens leder kan dog i særlige tilfælde beslutte, at pædagogikum for en fastansat påbegyndes på et senere tidspunkt eller gennemføres med en længere tilrettelæggelse. Særlige tilfælde kan alene være: 1) et samlet lavt timetal i pædagogikumkandidatens fag, 2) kandidatens sygdom, barsel eller orlov, eller 3) at det hverken efter stillingsopslag eller på anden måde er muligt at skaffe lærere til at varetage undervisningen i et fag, hvorfor kandidatens varetagelse af den ordinære undervisning umuliggør et normalt pædagogikumforløb.

Er en eller flere af disse særlige omstændigheder til stede, så skal det fremgå af en foreløbig uddannelsesplan, hvordan pædagogikum tilrettelægges med angivelse af forventet start- og sluttidspunkt – dog skal pædagogikum påbegyndes senest et år efter ansættelsen.

Reglerne er altså klare. Fastansatte uden pædagogikum skal i pædagogikum senest et år efter ansættelsen. Du burde derfor som minimum have en foreløbig uddannelsesplan, der angiver, at du senest påbegynder dit pædagogikum i august 2017.

Hvis dit pædagogikum bliver udskudt med begrundelser som ”der er mange andre i kø før dig” eller ”skolen vil se dig an”, så vil vi anbefale dig at ringe til GL's sekretariat.

Det er i øvrigt Undervisningsministeriet, der fører tilsyn med, at skolerne overholder reglerne om pædagogikum.

GL's sekretariat svarer hver dag på spørgsmål fra medlemmerne. Gymnasieskolen bringer fremover nogle af de spørgsmål, der har en bred relevans og interesse for medlemmerne.

Hvem skal betale?

Jeg har haft indbrud hjemme og fået stjålet min arbejdscomputer, og nu siger min skole, at jeg selv skal betale for en ny. Kan det være rigtigt?

Tina Barming, konsulent i GL, svarer:

Nej, det fremgår af vejledning om statens selvforsikring, at når skolens løsøre opbevares i ansattes private hjem af arbejdsmæssige årsager, så er det skolen, som skal dække tabet.

PODCAST: S-TOWN

Fra det journalistiske stjernehold, der står bag de amerikanske podcastsucceser Serial og This American Life, er den lyd-dokumentariske fortælling om den farverige urmager John B. McLeMore fra den lille by Woodstock, Alabama, nu på banen, og den er med rette blevet helt vildt hypet.

S-Town, der står for Shittown, starter med, at John B. skriver til This American Life og beder dem om at komme ud at undersøge et formodet mord, som han har hørt nogle lokale unge tale om. Men derfra udvikler det sig til at blive et nærgående portræt af John B. McLeMore, der i sandhed er et menneske, der er værd at fortælle historier om.

S-Town er en ret speciel fortælling med store litterære kvaliteter, som åbner op for diskussioner om alt fra presseetik over kulturkløfter imellem by og land, historiefortælling og æstetik til seksualitet. Så skynd dig med på podcastbølgen, dine elever er der sikkert allerede.

Hvis du bliver hooked, kan du tjekke de to tidligere sæsoner af Serial ud.

Hvis du ikke bliver hooked, kan du prøve at lytte til den populære danske historiepodcast Kongerækken.

skriv

Har du et spørgsmål, som du mener, at andre medlemmer også kan have glæde af at få besvaret, er du velkommen til at sende det til gymnasieskolen@gl.org – så vil GL's konsulenter besvare det.

KENN DIG SELV

-OG
FORSTÅ
DINE
ELEVER

OM

At være gymnasielærer er også et socialt ansvar

En løst koblet organisering på et gymnasium åbner op for øget frihed, større lærerinvolvering og nye arbejdsopgaver. Men fraværet af faste rammer og regler skaber også usikkerhed, skriver kronikørerne.

En onsdag eftermiddag i slutningen af april måned 2016 er der persona-lemøde på lærerværelset på Nørre Gymnasium. Her fremlægger lærerne forskellige igangværende undervisningsprojekter, som forløber i de forskellige klasseteam. Det ene projekt handler om den læringsevaluerende samtale, som er et projekt, der skal erstatte karaktergivning med elevsamtaler. Efter fremlæggelsen stiller lærerkollegiet opklarende og undrende spørgsmål, men da ledelsen annoncerer, at den læringsevaluerende samtale skal indføres som obligatorisk projekt i alle 1.g-klasser i det kommende skoleår, begynder lærerne at udtrykke bekymring. Der hersker enighed om, at projektet og dets formål med at skabe fokus på elevernes læringsadfærd frem for præstations- og instrumentaladfærd er positiv. Det didaktiske, læringsmæssige og visionære sigte med projektet vinder, men de strukturelle rammer omkring gennemførelsen taber.

Hvordan skal man gennemføre samtaler af 10 minutters varighed med hver enkelt elev? Hvordan skal arbejdsopgaven tilrettelægges i skemaet, og hvordan skal opgaven ud-

føres i praksis? Er der et arbejdsskema for den læringsevaluerende samtale? Hvor lang tid forventes det, at man bruger på at forberede samtalen? Hvilken arbejdstid skal man tage forberedelsen af samtalerne fra – forberedelses- eller undervisningstid? Projektet giver altså anledning til en række uafklarede forhold, som udfordrer lærernes arbejde.

Den læringsevaluerende samtale bliver i foråret 2016 et tilbagevendende punkt på skolens dagsorden, og projektet ender med at blive et frivilligt frem for obligatorisk projekt i de enkelte team.

En løst koblet organisering

På Nørre Gymnasium har man organiseret sig såkaldt løst koblet med en decentral ledelsesform. Tanken er, at beslutningerne træffes tættest muligt på dem, som beslutningerne vedrører. Det er en organisationsform uden faste regler og rammer, og den karakteriseres som levende, udviklende og i konstant forandring. Strukturen kan derfor ikke illustreres i et fastlagt udtryk med dets statiske aftryk til følge.

Indledende beskrivelse fra et personalemøde er uddrag af notater fra en kvalitativ undersøgelse om Nørre Gymnasiums organisationsform foretaget fra april til juni 2016. Undersøgelsen bygger på interview med lærere og ledelse samt deltagende observationer af skolens daglige arbejde. Igennem vores samtaler og interview med ledelsen bliver det fremhævet flere gange, at det forventes, at lærerne ufortrødent og motiveret indgår i forskellige (projekt)samarbejder, udvalg og team. Rationalet er, at gennem et sådant

CECILIE
KEMPF
PETERSEN

cand.pæd.soc., har faglig erfaring og interesse inden for dagtilbudsområdet og drømmer om at være med til at sikre de bedste forhold for børn i daginstitutioner.

LINE ROERUP

cand.scient.anth., har faglig erfaring og interesse inden for returnmigration i Nepal og drømmer om at foretage undersøgelser, der afdækker handlegrunde, behov og relationer i menneskers livsverden.

forpligtende projektsamarbejde udvikles og udfordres den udviklingsorienterede uddannelsesvirksomhed. Ledelsen udtrykker, at projekt- og teamsamarbejde bevirker, at lærerne løser undervisningsopgaven bedre, og at eleverne herved møder fagligt stærkere og mere engagerede undervisere, hvilket positivt influerer elevernes læring.

På baggrund af vores interview og samtaler med lærerne identificerede vi, at de oplever fordele, men også udfordringer ved organisationsformen. På den ene side mærker lærerne, at der fra ledelsens side udvises tillid til dem, og hvordan de forvalter deres arbejde. De oplever stor frihed til selv at tilrettelægge egen undervisning, tværfagligt samarbejde og at strukturere egen undervisnings- og forberedelsestid, idet lærerne eksempelvis har råderum til at foretage skemaændringer og ikke er underlagt fast mødepligt på skolen. På den anden side oplever lærerne, at organisationsformens fravær af faste regler og rammer medfører usikkerhed i deres arbejde. Lærerne bliver i tvivl om løsningen af de arbejdsopgaver,

inddrages ved karaktergivning. Samtalen kræver, at læreren forholder sig til elevens vurdering af sit faglige ståsted og udvikling for herigennem at understøtte elevens læring og potentiale.

En lærer beskriver, at det kan være udfordrende, når elev og lærer skal samtale om elevens læring, idet nogle elever kan have svært ved at erkende, at de ikke har opnået den læring, som de selv oplever, at de har. Samtalen vil derfor ikke nødvendigvis forløbe glidende og med fokus på læring, men snarere med et fokus på at udligne lærerens og elevens forskellige syn på elevens evner. På den måde bliver det relevant for lærerens arbejde, hvem læreren er som person, og hvordan læreren evner at forstå sine elever. Når gymnasie-lærernes opgave er at lære eleverne at lære, så bevæger læring sig over i et andet felt end blot faglig formidling. Som værktøj hertil kræves der personlig involvering og indlevelsesevne samt en stor forståelse for den enkelte elevs problemstilling og udfordringer.

Men de udtrykker samtidig bekymring for, at fraværet netop håndteres forskelligt i de forskellige team. Hvad der så at sige er tilladt for elever i ét team, medfører advarsler eller andre tiltag i et andet team.

Igennem vores samtaler med lærerne udtrykkes der et behov for at centralisere og topstyre denne arbejdsopgave. Og dette af flere grunde: dels for at sikre elevernes retssikkerhed, dels for at sikre en ensartethed i fraværshåndteringen, således at skolen udsender en tydelig fraværspolitik. Sidst, men ikke mindst, gives der udtryk for, at teamlederne oplever samtaler og bestemmelser omkring fravær som svære. Ikke alle oplever, at de er klædt på til opgaven, og ej heller at det bør være deres ansvarsopgave.

At lykkes med sit arbejde

Blandt lærerne på Nørre Gymnasium er der stor enighed om, at det at lykkes med sit arbejde er en følelse af, at man er lykkedes med sine elever. Processen eller idealet om at lykkes med sit arbejde italesættes eksempelvis, når man som lærer oplever, at eleverne får og har fået nogle dannelsesmæssige erkendelser, og/eller når eleverne knækker de læringsmæssige koder, samt når læreren oplever, at eleverne udvikler deres personlige identitet.

Med organisationens arbejdsudvidelse bliver det mere usikkert og uklart, hvordan lærerne lykkes med at opnå disse mål i deres arbejde. Denne problematik er belyst i artiklen Når personkendskab bliver professionskundskab: aktuelle udviklinger i lærerrollen af lektor Helle Bjerg og adjunkt Hanne Knudsen. Artiklen behandler netop folkeskolelærerprofessionens aktuelle udfordringer, og hvordan lærernes arbejde er intensiveret i forhold til relationsarbejdet med elever og forældre.

Når læring bevæger sig ud over elevens faglige standpunkt og ind i elevens personlige læringsstrategier, sociale relationer og selvforhold, så har læreren brug for at kende eleven. I det kendskab må læreren bringe sin personlighed i spil for at få fat i eleven og få denne til at involvere sig i egen læring. Samtidig belyser artiklen, at lærernes autoritet er betinget af elever og forældres tillid.

I kraft af den løst koblede struktur på Nørre Gymnasium og set i lyset af skolens fraværshåndtering og søsætning af projekter som den læringsevaluerende samtale kan vi se klare lighedspunkter i folkeskolelærernes og gymnasie-lærernes udvidede arbejdsfelter,

” Lærerne bliver i tvivl om løsningen af de arbejdsopgaver, der strækker sig ud over deres fagkunds-kabsviden.

der strækker sig ud over deres fagkunds-kabsviden. Der er et behov for at få klarhed omkring, hvordan man skal håndtere nye arbejdsopgaver, der involverer læreren i en forandrende lærer-elev-relation.

Personlig involvering

Igennem interview og samtaler med lærerne på Nørre Gymnasium bliver vi opmærksomme på, at et projekt som den lærings-evaluerende samtale tilskynder nye kompetencer hos lærerne og rummer nye arbejds-gange.

I kraft af dette projekt må gymnasie-læreren involvere sig på en ny måde med sine elever. Gennem samtalen må læreren inddrage sine kommunikative og sociale kompetencer, som ikke i lige så høj grad

Lærerens personlige involvering er ligeledes af afgørende betydning, når det gælder håndteringen af elevernes fravær.

Lærerne udtrykker i den forbindelse frustration over, at denne arbejdsopgave behandles individuelt, og at det er den enkelte personlige grænser og vurderinger, der ligger til grund for arbejdet. På Nørre Gymnasium har man nemlig organiseret sig således, at det er op til teamlederen for hvert klasseteam og den tilknyttede gennemførelsesvejleder – i et samarbejde med teamet – at afgøre, hvordan (for) høj fravær og/eller manglende aflevering af skriftligt arbejde skal behandles. Lærerne anerkender argumentet fra ledelsen om, at eleverne ved individuel behandling af fravær opnår at forholde sig personligt til deres fravær.

LITTERATUR

Bjerg, Helle og Knudsen, Hanne (2012): Kap. 4. Når personkendskab bliver professionskendskab: aktuelle udviklinger i lærerrollen. I: At skabe en professionel – Ansvar og autonomi i velfærdsstaten. Red. Järvinen, Margaretha og Mik-Meyer, Nanna 1. Udgave, 2. Oplag. Hans Reitzels Forlag.

idet gymnasielærerne også arbejder med elevernes personlige læringsstrategi, trivsel og potentiale.

Gymnasielærernes personlige involvering skaber imidlertid bekymring omkring, hvornår og hvordan man som lærer lykkes med sit arbejde. Læreren er til dels afhængig af elevens aktive medvirken, hvilket gør det svært for en lærer at afskærme eget arbejdsområde. Elevens personlige engagement er så at sige med inde over og med inde i arbejdet og potentielt også med til at bestemme, om man lykkes med sin indsats. Læreren autoritet bliver afhængig af dennes evne til at læse sine elever. Det bliver altså en forudsætning, at læreren har kompetente evner til socialt at kunne afkode den enkelte elev og situation på retfærdig vis.

Læreren som socialt individ

Vores undersøgelse viser, at den løst koblede struktur på Nørre Gymnasium skaber plads til, at lærerne påtager sig forskellige typer af arbejde, der rækker ud over en fagkunds-kabsformidlende rolle. Disse arbejdsopgaver involverer i langt højere grad lærerens evne til at være et socialt individ, hvor arbejdet eksempelvis indebærer samarbejde med eleverne og et solidt kendskab til den enkelte elevs sociale trivsel. Det er et arbejdsfelt, der påkalder sig sociale færdigheder hos den enkelte lærer, og den sociale kundskab lægger op til subjektive løsninger, der træffes ud fra den enkeltes personlige ståsted og altså ikke ud fra et fagligt perspektiv.

Lærerne udtrykker, at når deres personlige og sociale kompetencer bliver parametre for, hvordan de håndterer bestemte arbejdsopgaver, så mangler de faglige

” Når læring bevæger sig ud over elevens faglige standpunkt og ind i elevens personlige læringsstrategier, sociale relationer og selvforhold, så har læreren brug for at kende eleven.

værktøjer. Det skaber en usikkerhed i arbejdet og en tvivl om, hvorvidt man lykkes i sit arbejde som gymnasielærer. Projektorienteret arbejde indbefatter en udvidet relationel dimension både i samarbejdet mellem kollegaer og i forandrende lærer-elev-relationer. Når arbejdet involverer en socialrelationel dimension, kan det argumenteres, at lærerne søger faglige værktøjer og en organisatorisk styring. De manglede så at sige en faglig ballast til at håndtere sociale problemstillinger.

Undersøgelsens resultater lægger ikke op til konkrete løsningsforslag, men indikerer, at der er grund til at undersøge gymnasielæreres udvidede arbejdsfelt yderligere. ●

UNDERSØGELSEN PÅ NØRRE GYMNASIUM

Den kvalitative undersøgelse af Nørre Gymnasiums organisationsform er foretaget i forbindelse med job i løntilskud og er udarbejdet fra april til juli 2016 i et samarbejde mellem cand.pæd.soc. Cecilie Kempf Petersen og cand.scient.anth. Line Roerup. Undersøgelsen er empirisk funderet på 14 lærerinterview, fem ledelsesinterview og deltagelse i diverse udvalg, møder og faglige aktiviteter.

SKAL DINE ELEVER HAVE EN FREMTIDSSIKRET UDDANNELSE?

På bacheloruddannelsen i Softwareudvikling lærer man at designe og programmere software til fremtidens teknologiske løsninger. Man kommer til at arbejde med kommunikation, formidling og forretning. Tilsammen giver det forudsætninger for at udvikle og designe it-løsninger og samtidig rådgive virksomheder eller organisationer om, hvordan de kan tage en løsning i brug.

Det er kreativt at skabe softwareløsninger. Er man samtidig dygtig til matematik, kan man også blive en dygtig softwareudvikler. Det kræver ikke nogen erfaring med programmering at studere Softwareudvikling. Man lærer det på

studiet. Det eneste, det kræver, er lyst til at lære et nyt sprog – for at lære at programmere er lidt ligesom at lære et nyt sprog.

IT-Universitetet har et aktivt og levende studiemiljø, hvor de studerende har rig mulighed for at engagere sig i tværfaglige og sociale aktiviteter. De har også gode muligheder for at læse i udlandet, hvis de ønsker en international profil.

Ansøgningsfrist d. 5. juli kl. 12.00

Læs mere på **ITU.DK**

markedsplads

g

Her kan indrykkes ikkeerhvervsmæssige annoncer. Maks. 40 ord plus overskrift. Teksten oprettes på gymnasieskolen.dk/markedsopslag. Skriv derefter en mail til gymnasieskolen@gl.org med angivelse af, hvilke blade annoncen skal i. Annoncen koster 150 kr. per blad, som skal indbetales på bladets konto i Lån & Spar på 0400 - 402 059 4042 (husk at angive navn) senest dagen før deadline. Se deadline andetsteds i bladet eller på gymnasieskolen.dk.

VILLALEJLIGHED I SYDFRANKRIG

Syd for Perpignan, 6 km fra Middelhavet og Pyrenæerne, villalejlighed på 100 m², 4 vær. (2 soveværelser - 6 sovepladser.), egen have med pool, wi-fi, udlejes hele sommeren, 700-1.200 € pr. uge. Se billeder og kalender på www.abritel.fr, no. 993062. Kontakt vnj@ridehus.dk og mobil 2149 2110.

CORI, ITALIEN

55 m² toværelses lejlighed i skøn bjerglandsby 45 km syd for Rom. En halv time i bil til Middelhavet. Dejligt badeværelse med vaske-maskine. Balkon i begge rum. Maks. 5 personer. Kontakt: mariestouby@gmail.com +45267 33004

EGEN RIAD I MEDINAEN; MARRAKECH

Supercentralt ligger den skønneste lille totalrenoverede (2017) riad/byhus kun 2 minutter fra souken i den historiske gamle del af Marrakech (Medinaen). Der er plads til 6 personer; 3 værelser med bad, køkken med spiseplass, patio med bhou, tagterrasse og elevator. Udlejes fra lørdag til lørdag. Kontakt venligst for mere info og foto: 6062 3719 id@ibendalgaard.dk

LUCCA, TOSCANA

Lejlighed inden for den historiske bydel. Tæt ved bjerge, havet, Firenze, Siena, Pisa mv. Velegnet til et par og også par med småbørn. Cykler til rådighed. Ventilation. Pris 2.700,-kr. Kontakt: jt@fjerritslev-gym.dk. Tlf. 2116 0780. www.setoscana.dk

SOMMERFERIE KØBENHAVN, VESTERBRO, HUMLEBY

Byggeföreningshus ved Carlsberg udlejes i ugerne 27, 28, 29, 30. Pris 4.500 pr. uge fra lørdag til lørdag. Nær Carlsberg St., friluftsbad, ZOO, Frederiksberg Have og centrum. Eva Rose Rechnagel, eva.rose.rechnagel@gmail.com. Tlf. +45 2325 9535

DEJLIGT BJÆLKEHUS PÅ HELGENÆS UDLEJES - BØRNEVENLIGT OG HYGGELIGT

Naturskønt, seks sovepladser, tre soveværelser, store terrasser, træhavemøbler. Gynger, udkigstårn, sandkasse, skøn bålplads. Vaske-maskine, opvaskemaskine. Udlejes fra 1.7. til 22.10. Nærhed til strand og mange udflugter. Kr. 4.200/uge, inkl. forbrug. Lejes huset uden for skoleferierne, gives rabat. Se www.bahnweb.dk. Telefon: 2441 2294. E-mail: mette@bahnweb.dk

FERIEHUS I DET SKØNNE TOSCANA

Dejligt, restaureret 1700-tals byhus i en lille bjerglandsby i hjertet af Toscana udlejes. 3 soveværelser, 8 sovepladser. For yderligere oplysninger og kalender se www.villamedicina.dk Kontaktmail: c_giwerzman@hotmail.com

ATHEN - FERIELEJLIGHED MIDT I CENTRUM

Fantastisk ferieejlighed midt i Athen (Plaka) med panoramaudsigt over Akropolis. 4 lyse værelser - stille ud mod grønt område - kun 100 meter fra gågaden. Perfekt sommer som vinter. Fra 5 dage. Se hjemmeside og fotos! Yderligere oplysninger: www.athen4u.dk

SOMMERHUS TIL LEJE I THY

Vi udlejer vores sommerhus i Thy i ugerne 26-31. Trænger du til ren afslapning, flot natur og ægte sommerhushygge, så har vi stedet. På en 3.400 m² stor naturgrund udlejer vi vores fine sommerhus med 4 værelser + to ekstra hytter. Se den ikke helt opdaterede hjemmeside: www.haraldbrauer.de/ferienhaus/ Pris: 2.300 per uge + forbrug (fra lørdag til lørdag). Tlf: 3042 2569. Mail: burkhardsievers@gmail.com

Er GL's lønpolitik forældet?

Tillad mig op til overenskomstforhandlingerne at stille et ubekvent spørgsmål.

Vil Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) fortsat arbejde på at fastholde tillæg, der i disse professionelle kapital-tider forekommer uretfærdige og uigennemsigtige?

Baggrunden er, at nu tæller vi de timer, vi arbejder, uanset hvad vi bruger dem til.

Så vil GL forklare rationalet bag centrale funktionstillæg som for eksempel samlingspasning, der i dyreste tilfælde kan løbe op over 60.000 kroner (der godt nok deles mellem fysik og kemi) om året, når der samtidig tælles tid? Det får som konsekvens, at lærere i naturvidenskabelige fag – alt andet lige – kan få cirka 5.000 kroner mere i løn om måneden end lærere i human- og samfundsvidenskabelige fag. Og det i et helt arbejdsliv – regn selv videre. Er det retfærdigt?

Desuden findes der endnu et centralt aftalt fagtillæg for apparatopstilling, som jeg ikke kender beløbet på, men igen: Hvorfor skal en del af fagarbejdet belønnes med ekstra tillæg, når vi nu tæller tid?

Og vil GL forklare argumentationen bag lokale funktionstillæg som for eksempel skemalægning, der hos os er på over 90.000 kroner (til deling mellem to, men princippet er det samme) om året? Jeg anerkender, at funktionen kræver kvalifikationer, men svarer de til cirka to en halv måneds arbejde – igen ihukommende, at der desuden tælles tid? Er det gennemsigtigt?

*Birgitte Andersen
Nørresundby Gymnasium og HF*

SVAR

Tak for dine spørgsmål. For at starte med det principielle: Nej, der er ikke nødvendigvis nogen højere retfærdighed i de centralt fastlagte funktionstillæg (selv om situationen altså ikke er, at alle gymnasielærere i dag tæller timer og tidsregistrerer).

Du peger selv på tillægget for samlingspasning, og man kunne også nævne fagtil læggene, som er meget omdiskuterede – det vidner debatterne på vores repræsentantskabsmøder om. Man kan kort sammenfatte debatten om disse tillæg således, at nogle ønsker dem afskaffet ud fra en retfærdighedsbetragtning, imens andre peger på, at de uanset graden af retfærdighed trods alt binder nogle midler til udmøntning af løn til lærerne, og at deres udmøntning kan bruges (og reelt bliver brugt) lokalt til at lægge pres på lederne for samtidig at udmønte så meget desto mere lokalløn til de lærere, som ikke er omfattet af tillæggene.

Vi er som forening sat i den situation, at enten lærer vi os op ad sidstnævnte betragtninger, hvilket ikke afhjælper den berettigede oplevelse af uretfærdighed, som du giver udtryk for, eller også skal vi ud i at forhandle en del af vores egne medlemmer ned i løn og risikere at svække den lokale løndannelse de steder, hvor tillæggene fungerer som en "murbrækker". Uanset hvad vi gør, er det ikke nogen vindersag, men i hovedbestyrelsen er der enighed om, at vi i den aktuelle situation ikke vil foreslå disse tillæg afskaffet. Repræsentantskabet, som er Gymnasieskolernes Lærerforenings (GL) højeste myndighed, har som sagt diskuteret emnet indgående, men har heller ikke ønsket at fremsætte og vedtage et sådant krav om, at GL skal kræve tillæggene afskaffet. Områdebestyrelsen for erhvervsgymnasierne har i øvrigt foreslået, at GL skal stille krav om indførelse af fagtillæg på erhvervsgymnasierne, og meget sigende er områdebestyrelsens argumentation netop, at tillæggene egentlig er uretfærdige – men man ville ikke desto mindre foreslå dem indført for dog ikke at være lønmæssigt ringere stillet end kollegerne på stx.

Hvad angår dit spørgsmål til de lokale funktionstillæg, så må svaret være, at de netop er lokalt aftalte og dermed først og fremmest må være genstand for lokale drøftelser blandt lærerne om, hvordan man ønsker, at den lokale løndannelse skal være. Det er selvfølgelig relevant at diskutere ethvert funktionstillægs størrelse i forhold til den tilknyttede opgave, men det er også vigtigt at skabe gennemsigthed omkring, hvordan man som lærer kan komme i betragtning til de funktionstillæg, der måtte blive aftalt.

*Tomas Kepler
Medlem af GL's hovedbestyrelse og
formand for GL's overenskomstudvalg*

GL kæmper for et bedre arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøet er et vigtigt indsatsområde for Gymnasieskolernes Lærerforenings (GL) arbejdspladsudvalg (APU). Vi har i år især fokuseret på deltidsarbejde, eksamensforhold og stress.

Vi har i APU længe frygtet en tendens, hvor mange lærere er nødt til at gå på deltid for at klare arbejdet. Derfor har vi nu undersøgt årsagerne til, at gymnasielærere vælger at gå på deltid. Undersøgelsen viser, at rigtig mange vælger deltid på grund af arbejdspress, og at en stor del af disse peger på manglende tid til forberedelse som en vigtig årsag. For nogle kan deltid være et frit valgt gode, men det er alvorligt, når dårlige arbejdsvilkår presser mange ned i tid. Dette problem understreges af, at en tredjedel svarer, at de arbejder flere timer, end de tidsregistrerer.

Et af vore andre fokusområder har været eksamen. År efter år har mange af os ikke kunnet planlægge vores fritid i maj/juni, fordi vi ikke aner, hvornår vi skal arbejde. Men det er ikke en nødvendighed, som man bare skal affinde sig med, for problemet løses faktisk flere steder. Det sker ved, at lærerne, når skolen har oplysningerne, får en oversigt over de dage, hvor der er planlagte aktiviteter indtil sommer. Hvis enkelte lærere ingen begivenheder har, kan hemmeligholdelsen af eksamensplanen bevares med et par "falske" begivenheder, der fjernes igen efter offentliggørelsen. I APU har vi det seneste år arbejdet på at indsamle dette og lignende eksempler på problematiske forhold omkring eksamen, som man ofte godt kan løse med lidt god vilje. Det er blevet til GL's anbefalinger omkring eksamen og censur, som man kan læse på gl.org, og som vi opfordrer jer til at diskutere med de ansvarlige på jeres skole.

For nylig modtog I pjecen Pas godt på dig og dine kollegaer, som har sit udspring i APU. Vi ønsker med pjecen at inspirere til en kollektiv indsats for arbejdsmiljøet på skolerne. Pjecen fokuserer især på stress. GL's medlemmer tilbydes gratis psykologisk rådgivning, men mange henvender sig først, når det er blevet alt for alvorligt – et af formålene med pjecen er derfor at øge opmærksomheden på faresignaler i forhold til stress. Dels så den enkelte kan søge hjælp, dels så I som fællesskab på skolen kan drøfte forbedringer af arbejdsmiljøet. Pjecen er ikke et vidundermiddel, der tryller stress væk, men vi tror på, at I ved en fælles indsats kan rykke arbejdsmiljøet i en bedre retning. Derfor er pjecen også fulgt op af en opfordring til tillidsrepræsentanterne om at afholde et klubmøde om temaet.

Kåre Blinkenberg
Medlem af GL's hovedbestyrelse
(formand for Arbejdspladsudvalget)

Steen Beck glemte Rødhætte

I Gymnasieskolen nummer 4, 2017 skriver Steen Beck om perspektivet i gymnasireformen på baggrund af erfaringerne fra 2005. Det er en kronik med mange gode oplysninger og overvejelser. Han sætter fingeren på moderniseringshysteriet dengang og peger på Ziehes gode anderledeshed som en slags afløser. Desuden er han lige ved at genindføre den høje faglighed, som stort set hvert eneste gymnasium i 1970'erne og 80'erne havde som deres højest prioriterede målsætning.

I den forbindelse kan det undre, at Beck helt kommer uden om den karakterskala, der siden har invalideret store dele af hele vores uddannelsessystem. Dette især fordi han også taler om både kreativitet og innovation. 12-skalaen var som bekendt Haarders og Richardsons kvælende forskræp til 2005-reformen. Selvstændighed faldt ud som vurderingskriterium og blev afløst af rigtighed. Eleverne skulle rette ind og svare fejlfrit, altså svare netop det, læreren mener. Jeg kalder det Rødhætte-kriteriet: Bliv på stien. Den tankegang udelukker da enhver form for både kreativitet og innovation.

Siggi Kaldan
Mag.art., pensioneret fra Ikast Gymnasium

skriv

Redaktionen modtager meget gerne indlæg til Diskussion. De skal maks. indeholde 2.500 enheder inkl. mellemrum. Send dit indlæg til redaktionen senest den 1. juni 2017 kl. 14.00 på gymnasieskolen@gl.org

Thorkild Laustsen 1953-2017

Det var helt uforståeligt, at det lige var Thorkild, der skulle blive alvorligt syg, for han havde levet sundt og været fysisk aktiv hele sit liv. Vi fik den triste besked den 2. april, at nu var Thorkild død. Det ramte os alle hårdt, for Thorkild var for alle en yderst afholdt og værdsat kollega.

Rundet af sin opvækst i et landmandshjem på Mors var det ikke umiddelbart den dybe personlige samtale, der lå Thorkild nærmest, men ved nærmere bekendtskab var der en dybde og empati, der gjorde det til noget særligt at komme tæt på ham. Desuden var den underspillede jyske humor et kendetegn for ham, hvilket sammen med en venlig personlighed gjorde, at han var en særdeles vellidt personlighed på lærerværelset.

Thorkild besad en høj grad af integritet, havde en høj moral, og han forsøgte altid at behandle andre ordentligt, selvom han måske ikke var enig med dem.

Thorkild var en passioneret lærer i sine fag, idræt og biologi, og han satte en stor ære i altid at være fagligt opdateret inden for begge fag.

Som idrætsgruppens ansigt udadtil var Thorkild indbegrebet af den ideelle idrætspersonlighed. Han var enormt kompetent inden for alle idrætsformer, hvor især boldspillet stod hans hjerte nært. I idrætstimerne satte han legen i højsædet, og eleverne elskede ham for det. Efter mindehøjtideligheden på Horsens Gymnasium for Thorkild skrev en af hans elever sin danske stil helt om, så den kom til at handle om ham:

”Til minde og ære for Thorkild Laustsen vil jeg gerne tilegne ham de sidste linjer. Fysisk vil han ikke længere være en del af fællesskabet ... men psykisk vil han stadig være med, også når Horsens Gymnasium lukker dørene op, og solen igen skinner inde på vores skole.”

Også i biologifaggruppen var Thorkild en stærk lærerpersonlighed, om hvem der stod stor respekt. Hans store viden gjorde, at man ikke gik forgæves til ham med faglige spørgsmål.

Gennem sin væren og ageren har Thorkild sat sig mange spor i os andre, hvilket gør, at han lever videre i os alle.

Thorkild var inkarneret naturvidenskabsmand, men blev udfordret af sin kone Lisbet, der som humanist havde andre måder at se tilværelsen på. Som Thorkild med et kærligt glimt i øjet sagde: ”Jeg læser mange bøger, men Lisbet bestemmer hvilke.”

Vi sender vores dybeste medfølelse til hans hustru Lisbet, og børnene Rasmus, Anne og Jeppe.

*På vegne af kollegaerne på Horsens Gymnasium
Lektor Peter Leineweber, lektor Lars Moeslund
og lektor Jens Kristensen*

Henriette Knudsen 1952-2017

Henriette Knudsen var ansat på Fredericia Gymnasium fra 1999 til foråret 2016. På det tidspunkt måtte Henriette nødtvungent trække sig fra det arbejde, hun holdt så meget af. Sygdommen udviklede sig, og Henriette døde den 21. februar 2017 på hospice i Odense.

Før sin ansættelse på Fredericia Gymnasium i 1999 var Henriette ansat i blandt andet Toftlund og Varde og fra 1991 til 1999 også på Munkensdam Gymnasium i Kolding. I løbet af 90'erne supplerede Henriette sine oprindelige fag med et tredje fag, psykologi, og en master i it, og da hun kom til Fredericia Gymnasium i 1999, havde hun både som underviser og oplægsholder allerede markeret sig som en person med stor indsigt og viden i faglige og pædagogiske forhold.

Henriette blev uddannelsesleder, og hun var dygtig, skarp, hurtig og effektiv. Som engageret og ambitiøs uddannelsesleder tog hun styring (det skal man jo), og blandt andet i lærerteamsamarbejdet stillede hun store krav til sig selv og sine omgivelser. Når man gør det, risikerer man at møde både respekt og modvilje. Mange var glade for Henriettes indsats. Som en kollega udtrykte det: ”Henriette var skøn at være i team med. Hun var en arbejdshest, der altid havde styr på de der kedelige ting, der skulle vinges af, og masser af ideer til, hvordan de skulle udføres – og så fik vi altid kage.” Henriette var en arbejdshest og, med en kollegas ord, et lille ”kraftværk”.

Som fagkollega og underviser var Henriette generøs med sig selv og sin viden. Hun svarede hjælpsomt på alle faglige spørgsmål, delte ud af sine veltilrettelagte forløb og gav gode ideer til nye emner. Hun beredte fra Engelsklærerforeningens bestyrelse og øste af sin store viden om litteratur, film og de nyeste amerikanske serier. Også strikkeopskrifter delte hun ud af.

Som underviser ville Henriette sine elever det bedste uden at stryge dem med hårene. Hun stillede krav, og et af hendes slogans var: ”Undervisning er ikke underholdning.” Der skulle stå på tæer, det middelmådige var ikke godt nok.

Henriette blev trods sin sygdom ved med at undervise ud fra ønsket om at kunne fortsætte, så længe sygdommen tillod det. Henriette overlevede ikke sin sygdom. Vores tanker går til Vagn, hendes mand og sparringspartner gennem mange år, og til døtrene Emma og Astrid og børnebørnene.

*På kollegernes vegne
Vibeke Muff Laursen
Fredericia Gymnasium og HF*

mindeord

Gymnasieskolen modtager mindeord. De skal maks. indeholde 2.400 enheder inkl. mellemrum. Sendes til redaktionen senest den 1. juni 2017 kl. 14.00 på gymnasieskolen@gl.org

5%

på din lønkonto

Få mere ud af dine penge

Som medlem af GL kan du få Danmarks højeste rente på din lønkonto. Med LSBprivat®Løn får du nemlig hele 5 % i rente på de første 50.000 kr. Og ja, så er der 0 % på resten. Du betaler ikke nogen gebyrer for en lønkonto i Lån & Spar.

Det betyder, at du får mere ud af din månedsløn - hver eneste dag. Og hvem vil ikke gerne have mest muligt ud af sine penge?

Så enkelt er det at få Danmarks højeste rente

- Du skal være medlem af GL - og have afsluttet din uddannelse.
- Du skal samle hele din privatøkonomi hos Lån & Spar. LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services. Og vi skal kunne kreditvurdere din økonomi i forhold til den samlede pakke.
- Du behøver ikke flytte dit eksisterende realkreditlån, men nye lån og låneændringer skal formidles gennem Lån & Spar og Totalkredit.
- Rentesatserne er variable og gældende pr. 1. januar 2017.

SÅDAN FÅR DU 5% PÅ DIN LØNKONTO

Ring: Direkte til os på
3378 1979

Online: Gå ind på lsb.dk/gl
og vælg 'book møde',
så kontakter vi dig.

GL

Lån & Spar

din personlige bank

TUNESIEN PÅ SKEMAET

Fokus på Det arabiske Forår, som begyndte i 2011, da tuneseren Mohamed Bouazizi satte ild til sig selv, hvorefter tuneserne og andre arabiske folk (Ægypten, Libyen, Yemen, Algeriet, Marokko, Syrien) gjorde oprør mod undertrykkelse, uretfærdighed og urimelig stor (ungdoms)arbejdsløshed.

Franske tekster om arabiske forhold er bestemt relevante i franskundervisningen, når man går uden for "sekskanten" – og denne gang for "det godes skyld" (som man ville sige i Matador): demokratiseringsprocesser.

Tahar Ben Jelloun (født i 1944) er en dygtig og velrenommeret marokkansk forfatter. Han fik i 1987 Goncourtprisen for romanen *La Nuit sacrée*.

Bogen er velskrevet, layoutet moderne og lækkert.

Endvidere inspirerer flotte farvebilleder indlæringen, herunder et landkort over Tunesien.

Bogens længde og opbygning (korte kapitler sat i stor font) gør den – set med elevøjne – overskuelig, behagelig og overkommelig at læse. *Par le feu* er fint glosseret, dog knap så grundigt i anden halvdel som i første.

Lærebogen kan afføde mange aktiviteter: Arbejdsspørgsmål og faktaafsnit understøtter det faglige og didaktiske. Ligeledes materiale til og om billedanalyse.

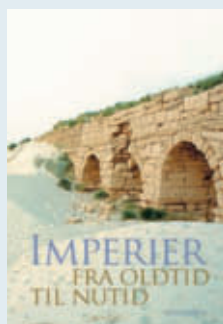
Bogen er rig på temaer, der kan drøftes: le désespoir, la dignité, la liberté, la colère, le travail, la famille, la laïcité, la soumission, l'humiliation, le manque de droits de l'homme og så videre.

Der forekommer passé simple, hvilket er befordrende for den sproglige, litterære og æstetiske oplevelse. Jamen er det ikke for svært? Nej, ingenlunde, for disse ord er glosserede og indgår fint i helheden.

Alt i alt seks stjerner ud af seks for en super lærebog, som skaber fornyelse i faget ved at italesætte "Le printemps arabe" og derigennem sætte fokus på fagets og elevernes demokratiske dannelse.

FRANSK

Titel: *Par le feu* - Un récit de Tahar Ben Jelloun
Forfatter: Amal Houry og Sine Wrang Thomsen
Forlag: Forlaget Passion
Pris: 198,75 kr. inkl. moms, 86 sider
Vurdering og anmeldelse: Flemming Ravn

VERDENSHISTORIEN SET GENNEM IMPERIER

Indledningen til *Imperier* slår fast, at imperier ikke bare har domineret det meste af verdenshistorien, de er også en nøgle til at forstå nutiden: Putins annektering af Krim, Erdogans opførelse af osmaniske monumenter og paladser, Storbritanniens brexit og Trumps "make America great again" er alle eksempler på, at den imperiale fortid spøger. Det er i mange henseender en god og oplagt ide at skrive en verdenshistorie fortalt gennem syv imperiers opstigen og fald, men når man ser på de valgte eksempler, er det ikke ligefrem fantasien, som hersker: Romerriget, Middelhavsområdets muslimske imperier (i realiteten Osmannerriget), det spanske imperium, det danske imperium, det britiske imperium, franske imperier og den nazistiske imperiedrøm. I det afsluttende kapitel afvikles USA, Kina, Rusland og EU på ganske få sider, for vi skulle jo gerne få svar på indledningens fire aktuelle eksempler. Det er nu lidt med hiv og sving, at det kommer på plads. At anklage bogen for eurocentrisme ville være en underdrivelse, verden uden for Europa optræder (næsten) udelukkende som en scene for europæiske ideer og handlinger. I bogens indledende kapitel sættes den teoretiske ramme i form af tre imperialismeteorier, men det er imidlertid langt fra alle kapitler, som forholder sig til disse. Måske fordi teorierne (Lenin, Kennedy og Said) måske ikke ligefrem er de mest anvendelige? Desuden er der vist skrevet nyere ting om emnet! Et stærkere teoretisk fokus kunne med fordel have forløst det komparative perspektiv, bogens udformning rummer. For eksempel behandles både den britiske og den nazistiske kolonipolitik, men der lægges ikke op til nogen form for komparativ diskussion.

De respektive imperiers storhed og fald er imidlertid glimrende behandlet, men som sædvanlig, fristes man til at sige, er fokus på de økonomiske og politiske faktorer. Det er lidt ærgerligt, at de seneste årtiers diskussion af, hvordan og hvorfor man skal skrive global historie, ikke er medtaget. Hvor er argumentet for multiperspektivisme? Den transnationale historieskrivning? Og så videre. Den såkaldte "anden" er her fuldstændig fraværende.

Til trods for disse indvendinger er det en velkommen og vellykket udgivelse, som med fordel kan anvendes i for eksempel et tematisk forløb. På den dertil knyttede hjemmeside findes gode arbejdsspørgsmål og nyttige links (for eksempel til små animationsfilm, som på enkel vis forklarer vanskelige begreber).

HISTORIE

Titel: *Imperier* - fra oldtid til nutid
Forfatter: Peter Fibiger Bang, Michael Bregnsbo, Ole Hølmersen, Niels Høffding, Kurt Villads Jensen, Jens Christian Johansen, Karl Christian Lammers, Kjeld Mazanti Sørensen
Forlag: Columbus
Pris: 165 kr., 272 sider
Vurdering og anmeldelse: Morten Lassen

GOD FORNØJELSE!

I Grundloven bruges begrebet ”den evangelisk-lutherske kirke” om folkekirken. Det ville Martin Luther ikke have syntes om. Det er ikke ham, der er korsfæstet for nogen, som han ved en lejlighed sagde. Det er en kristen kirke. De store reformationsjubilæumsfester, der er faldet i år 17 og 36 i århundrederne efter Luther med flere dages festivitets inklusive kanonsalutter, ville heller ikke være faldet i Luthers smag. Sådanne og mange andre eksempler på både brug og misbrug af Luther og især af hans teologi giver denne bog nu for første gang en stor, velfunderet fremstilling af gennem 500 år i dansk kirkeliv.

Efter en fremragende redegørelse af Luthers reformation og dens meget håndfaste indførelse i Danmark i 1536 følger analyser af centralt udvalgte teologers arbejder, lærde som folkelige, til skole og hjem i ortodoksien, pietismen, rationalismen, vækkelsesbevægelserne og de forskellige kirkelige retninger i det 19. og 20. århundrede. Det er meget spændende læsning, og læseren får et særdeles nuanceret indtryk af dansk kirkelivs brug af ”det lutherske” i al dets indbyrdes uenighed, men også i forhold til jødedom og den katolske kirke. Forfatteren, der ved, hvad han taler om, standser mange gange op i sin historiske fremstilling og spørger: Er det luthersk? Og i svarene renses der ud, der lægges ikke fingre imellem.

I bogens sidste kapitel omtales spørgsmålet om den lutherske teologis betydning for det moderne demokratiske samfund. Som historiker maner forfatteren her til stor forsigtighed, og at medtage Luther i Demokratikanonen finder han problematisk. Det er kun ad ”temmelig snoede veje”, at man kan tale om ”en vis eftervirkning i visse dele af samfundet” af Luther, som forfatteren skriver. Og nogle af disse veje, kunne man måske tilføje, mangler vel stadig at blive kortlagt, på samme grundlæggende måde som dette værk gør med kirkelivets Lutherreception.

Og endelig. Bogen er skrevet i et levende, engageret og fortællende sprog, og sammen med de smukke illustrationer gør det også bogen til en oplevelse. God fornøjelse!

RELIGION

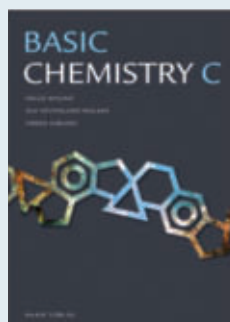
Titel: Luther og Danmark i 500 år.

Navn: Martin Schwarz Lausten

Forlag: Gads Forlag.

Pris: 350 kr., 320 sider

Vurdering og anmeldelse: Hans Jørgen B. Thomsen.

EN ENGELSK VERSION AF BASISKEMI C

Basic Chemistry C er en oversættelse af Basiskemi C tiltænkt til brug på pre-IB. For at klargøre pre-IB-eleverne til IB-programmet er der ifølge beskrivelsen af bogen på forlagets hjemmeside tilføjet en række ekstra afsnit i denne engelske udgave i forhold til den danske version. De ekstra afsnit skulle dække over opløseligheden af molekyler, idealgasligningen og brugen af oxidationstal. Alle disse afsnit er dog også at finde i den danske version af bogen, og der er således ikke umiddelbart medtaget noget ekstra teori i denne engelske udgave til pre-IB.

Selvom bogen er tiltænkt pre-IB, har den en umiddelbar anvendelighed uden for dette miljø også, hvor specielt udvekslingsstuderende kan tænkes at få glæde af den. Her kan det formentlig være en hjælp at have muligheden for at få noget baggrundslitteratur på engelsk og ikke både at skulle læse lektier og følge undervisningen på dansk alene. Til netop dette er det en stor fordel, at den danske og engelske version af Basiskemi C ligger så tæt op ad hinanden, at man kan nøjes med at give lektier for til én bog, hvor sidetallene er ens for både den danske og engelske version.

I det hele taget er Basic Chemistry C en meget fin og præcis oversættelse af Basiskemi C, hvor de samme illustrationer, opgaver, tabeller og så videre er anvendt på de samme sider i de to versioner af bogen, og det er således let at krydsreferere mellem de to.

Basic Chemistry C findes også i en e-bogsversion på forlagets hjemmeside haase.dk. De første tre kapitler er her til gratis gennemsyn.

KEMI

Titel: Basic Chemistry C

Forfatter: Helge Mygind, Ole Vesterlund Nielsen, Vibeke Axelsen

Forlag: Haase Forlag

Pris: 299,95 kr., 205 sider

Vurdering og anmeldelse: Maiken Rabøl Rossen

Gymnasieskolen KØR SELV-FERIE

Gymnasieskolen giver dig ekstra gode priser på udvalgte rejsemål. Oplys rejsekoden "GYMNASIESKOLEN" ved bestilling – så får du automatisk rabatprisen.

5 overnatninger fra 2.249,-

Rustikt i Chiantis bakker

8 dage på 4-stjernet resort i Arezzo, Toscana, Italien

Antica Tabaccaia Resort ★★★★★

Jeres feriebo ligger langt fra støj og bilos i en idyllisk naturoase af uendelige marker og skyggefulde træer. Her bor I på gennemført hyggeligt hotel med relax-område, fitnessrum og lækkert udendørs poolområde med parasoller og liggestole. Hotellet har en historie som producent af den berømte Kentucky-tobak, og i årevis var det blandt andet i disse bygninger, man sørgede for indholdet i de klassiske, toscanske cigarer. I er samtidig landet i det smukke, bølgede vindistrikt Chianti, der strækker sig fra Firenze i nord (54 km) til Sienna i syd (62 km). Distriktets vin

betragtes som indbegrebet af toscansk vin og er mærket med den sorte hane, der betyder, at vinen indeholder mindst 80 % af distriktets signaturdrue, Sangiovese. Men vinen og cigarene er ikke det eneste berømte ved jeres ferieområde. I Montevarchi (10 km) kan I shoppe lækkert mærkevaretojs uden at slide dankortet i bund – her ligger nemlig butikken SPACE, som er modegiganten Pradas outlet.

Pris pr. person i dobbeltværelse

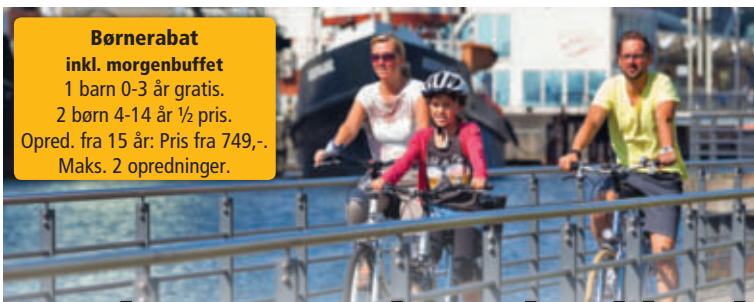
3.099,-

Pris uden rejsekode 3.399,-
Pris i perioden 15.6.-14.8.: 250,-

- 7 overnatninger
- 7 x morgenmad serveret ved bordet
- 7 x 3-retters middag
- Velkomstdrink
- Værelse med aircondition

Børnerabat (ved 2 voksne)
1 barn 0-5 år gratis.
4 børn 6-14 år ½ pris.
Opred. fra 15 år: Pris fra 1.999,-.
Maks. 4 opredninger.

Valgfri frem til 8.6. og i perioderne 15.6.-8.8. og 15.8.-24.9.2017.

Børnerabat

inkl. morgenbuffet

1 barn 0-3 år gratis.

2 børn 4-14 år ½ pris.

Opred. fra 15 år: Pris fra 749,-.

Maks. 2 opredninger.

Sæt kursen mod Nordtyskland

3 dage på 3-stjernet centrumhotel i Bremerhaven

Nordsee Hotel Bremerhaven ★★

Her er vandtæt garanti for at møde nye horisonter med skumsprøjt og skibshistorier fra de syv verdenshave: I påmønstrer det elegante, nyindrettede hotel på centrumtorvet i Bremerhaven få skridt fra den gamle skibshavn, hvor historiske tremastere ligger for anker mellem stimer af cafeer og restauranter i en duft af nyrøgede fisk på kajkanten. Det bringer jer på direkte kurs mod enestående maritime oplevelser.

Valgfri ankomst i perioden frem til 19.12.2017.

Pris pr. person i dobbeltværelse

1.149,-

Pris uden rejsekode 1.299,-

- 2 overnatninger
- 2 x morgenbuffet
- 1 x 2-retters middag på Restaurant am Theaterplatz på valgfri aften
- 1 velkomstdrink
- Fri Wi-Fi

3 overnatninger 1.599,-

Også 3 eller 7 nætter.

Forkælelsesferie i Harzen

6 dage på 4-stjernet hotel i Braunlage, Mitteltyskland

Maritim Berghotel Braunlage ★★★★★

Braunlage i Oberharzen er indbegrebet af Harzenromantik med sine originale gamle træhuse, floden der bruser gennem byen og en natur, hvor skovene og bjergene gemmer på borge fyldt med middelaldermystik og ridderromantik. Hotellet ligger hævet over byen med udsigt til det hele og med optimale rammer for en rigtig forkælelsesferie. Her er et væld af faciliteter til fri afbenyttelse.

Valgfri frem til 16.12.2017.

Kurafgift maks. EUR 2,50 pr. person pr. døgn.

Pris pr. person i dobbeltværelse

2.599,-

Pris uden rejsekode 2.899,-

- 5 overnatninger
- 5 x champagnebrunch
- 5 x 3-retters middag/buffet
- Stort aktivitetsprogram
- 10 % rabat på wellness

Børnerabat

(ved 2 voksne)

1 barn 0-6 år gratis.

2-4 børn 7-12 år ½ pris.

Opred. fra 13 år: Pris 2.399,-.

Maks. 4 børn pr. værelse.

Bestil på www.happydays.nu eller ring 70 20 34 48

Teknisk arrangør:

Telefonerne er åbne hverdage kl. 8-17.

Ekspeditionsgebyr kr. 99,-. Afbestillingsforsikring kan tilkøbes. Forbehold for tryk- og prisfejl samt udsolgt.

Rejsekode
GYMNASIESKOLEN

Student & Business TOURS

SPECIALIST I STUDIEREJSER

Edinburgh....	fra kr. 1495
Prag.....	fra kr. 1695
Krakow.....	fra kr. 1795
Manchester..	fra kr. 2095
Barcelona....	fra kr. 2095
Geneve.....	fra kr. 2095
Alicante.....	fra kr. 2150
Madrid.....	fra kr. 2150
Bruxelles....	fra kr. 2350
Rom.....	fra kr. 2495
Reykjavik....	fra kr. 2695
New York....	fra kr. 5195

Levende **LONDON**

TLF. 7020 9160 | INFO@SBTOURS.DK | WWW.SBTOURS.DK

London har det hele!

Studiebesøg indenfor:

Historie, arkitektur, skoler, virksomheder, naturvidenskab, etnisk London, sport, kunst, kultur, teater og musicals

Pris inkl. fly t/r og 4 nætter med morgenmad
Fra **Billund** eller **København**

fra **kr. 1450**

STUDIHEREJSER MED INDHOLD - EN DEL AF UNDERVISNINGEN

Barcelona
5 dg/4 nt
fra kr. 1.580,-

Oplev Barcelona:

- F.C. Barcelonas Camp Nou
- Bjergene Montjuïc og Tibidabo
- Ramblaen - byens lange boulevard
- Park Güell med skønne sanseindtryk
- Kirken Sagrada Família
- CosmoCaixa videnskabsmuseum
- Virksomhedsbesøg

Hamburg.....	fra kr. 795,-
Berlin.....	fra kr. 1.025,-
Amsterdam...	fra kr. 1.330,-
Prag.....	fra kr. 1.355,-
Krakow.....	fra kr. 1.590,-
Dublin.....	fra kr. 1.595,-
Budapest.....	fra kr. 1.760,-
Edinburgh	fra kr. 1.845,-
London.....	fra kr. 2.110,-
Rom.....	fra kr. 2.140,-
Malaga	fra kr. 2.450,-
Island.....	fra kr. 3.175,-
Malta.....	fra kr. 3.495,-

**Kontakt os
og få et tilbud!**

euro tourist

98 12 70 22 • info@eurotourist.dk • www.eurotourist.dk

BLIV KLOG PÅ SAMFUNDSFAG

**DAGE
5**

Budapest fra 1.448,-

(Inkl. 4 nætter, fly og morgenmad)

Besøg fx:

- Budapests Parlament
- Den Ungarske Nationalbank
- En lokal skole
- Grundfos
- Terrorens Hus (til minde om folkets overlevelse under 2 terrorregimer)

**DAGE
4**

Bruxelles fra 1.698,-

(Inkl. 3 nætter, fly og morgenmad)

Besøg fx:

- Europa Parlamentet
- EU-Kommissionen
- Danske EU kontorer
- Lobbyistkontorer
- NATOs hovedkvarter
- Parlamentarium (EU besøgscenter)

**DAGE
7**

New York fra 5.158,-

(Inkl. 5 nætter og flyrejse)

Besøg fx:

- Wall Street
- FN bygningen
- West Point militær-akademi
- Columbia University
- 9/11 Memorial Museum
- Byens vidt forskellige bydele

Skal I på studierejse med SAMFUNDSFAG?

Vi arrangerer studierejser til mange forskellige rejsemål med mulighed for spændende, samfundsfagligt indhold. Kontakt os og hør, hvordan vi kan hjælpe netop din gruppe til en gennemført og uforglemmelig studierejse - det er gratis og uforpligtende!

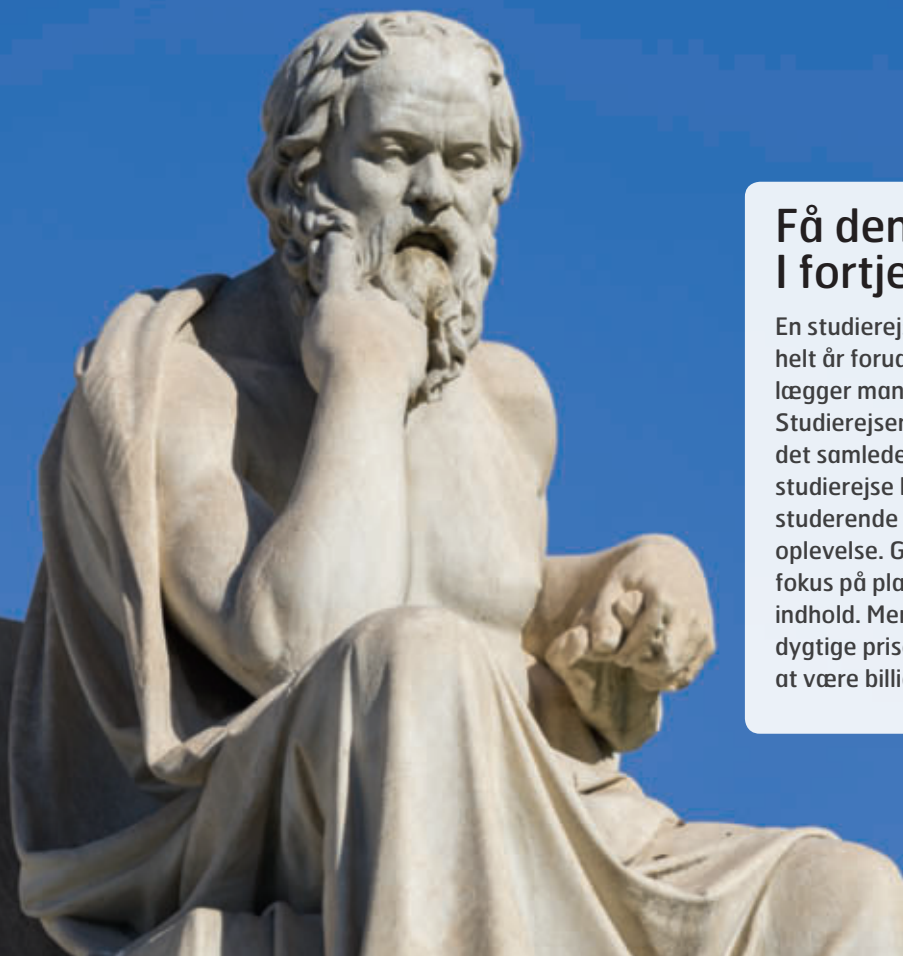
Ring til os: tlf. 8020 8870

Skriv til os: info@alfatravel.dk

ALFA TRAVEL

Få den studierejse, I fortjener

En studierejse planlægges et halvt til et helt år forud og lærere og studerende lægger mange ressourcer i projektet. Studierejserne er en væsentlig del af det samlede uddannelsesforløb og en studierejse kan ikke gøres om. Lærere og studerende fortjener derfor en succesoplevelse. Grupperejsebureauet har fokus på planlægning, service og fagligt indhold. Men vi har også konkurrencedygtige priser og er ikke kun optaget af at være billigst.

RING
OG FÅ ET
TILBUD

STUDIHEREJSER 2018

Bestil nu!

Dublin fra 2.095,-

Lissabon fra 2.895,-

Athen fra 2.785,-

Vi tilbyder også studierejser til eks.:

Amsterdam, Athen, Barcelona, Berlin, Bruxelles, Budapest, Dublin, Edingburgh, Firenze, Granada, Hamborg, Krakow, Lissabon, Malaga, Malta, Milano München, New York, Paris, Reykjavik, Prag, Wien

Se mere på www.grupperejsebureauet.dk

44 94 60 90

info@grupperejsebureauet.dk
www.grupperejsebureauet.dk

GRUPPE
REJSE
BUREAUET

MØD OS PÅ facebook

Find Gymnasieskolen og
Gymnasieskolernes Lærerforening
på Facebook på den fælles
side Gymnasielærer.

StudieXpressen.dk®

Billige studieture og grupperejser

Berlin 4 dage fra kr. 880,-

Hamborg 4 dage fra kr. 950,-

info@studieXpressen.dk
Tlf. 28 90 54 45
www.StudieXpressen.dk

STILLINGER

Fagredaktør for stx og hf

Elsker du at formidle dit fag og fagets didaktik?
Så bliv redaktør for EMU.dk!

Vi mangler redaktører til følgende fag:

- Almen sprogforståelse
- Historie
- Kultur- og samfundsfaggruppe
- Naturgeografi
- Naturvidenskabelig faggruppe

Din profil

Du skal helt naturligt følge med i dit fags udvikling – bl.a. på den faglige forenings hjemmesider og i fagrelaterede Facebookgrupper. Du underviser i gymnasieskolen (stx/hf) og skriver korrekt og flydende dansk.

Opgaver

Som redaktør står du for faget på EMU's web-sider med stx/hf-lærere som målgruppe. Indhold på siderne præsenteres efter faste skabeloner, og du vil i nogle tilfælde komme til at udarbejde og formidle materiale efter ministeriets ønsker. Sammen med de andre redaktører indgår du i et netværk på

Skolekom til gensidig inspiration, koordination og opdatering omkring portalen. Desuden afholdes 2-3 årlige fællesmøder, som du skal deltage i.

Praktiske informationer

Fagredaktøropgaverne for historie, kultur- og samfundsfaggruppe samt naturgeografi honoreres med 46.000 kr. årligt, mens honoraret for almen sprogforståelse og naturvidenskabelig faggruppe honoreres med 41.000 kr. årligt.

Yderligere oplysninger får du ved at kontakte gymnasiekonsulent og EMU-projektleder Lars Due Arnov på 4189 8528 eller lada@ucc.dk

Ansøgningen sendes senest den 10. juni 2017 til Lars Due Arnov på lada@ucc.dk

CENTRE FOR
UNDERVISNINGSMIDLER
DANMARK

EMU.dk drives på stx/hf-området af Centre for Undervisningsmidler i samarbejde med Undervisningsministeriet – Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Erfaringer med Lectio Forløbsdeling

Underviser i Dansk og Fransk Anne Larsen Lindblom samt pædagogisk udvikler Charlotte Buhl på Teknisk Gymnasium Hillerød fortæller om deres erfaringer med Lectio Forløbsdeling

Vi valgte at sige ja tak til Lectios tilbud om at give en præsentation på vores skole, og vi fik en god og konkret præsentation af forløbsdeling. Vi ser stort potentiale i de nye funktionaliteter, som giver bedre mulighed for vidensdeling. Netop forløbsdeling gør det muligt for os nemt at dele forløb og materiale og give inspiration til vores kolleger.

Vi bruger Lectio til at udarbejde vores undervisningsforløb som en overordnet skabelon, som vi løbende tilpasser, varierer og genanvender til et nyt skoleår.

I forbindelse med deling og genanvendelse har forløbsmaterialet gjort det hurtigere for os at give lektier for. Her kan man give en lille bid af sit forløbsmateriale for som lektie, hvor man ikke nødvendigvis skal benytte sig af det hele. Den nye editor gør det også nemt at indsætte links, billeder og videoer på aktiviteten, hvilket øger

kvaliteten af lektierne til eleverne og gør det simplere at inddrage forskellige typer materiale i en varieret undervisning.

Forløbsdelingen har gjort Lectio mere effektivt og overskueligt at arbejde i. Tidligere delte vi forløb via mange Word dokumenter. Nu kan vi nemt finde inspiration i vores kollegers forløb. Det er en funktion, som vi håber kan give større vidensdeling imellem lærerne.

I planlægningen af undervisning er holdets liste med aktiviteter brugbar og fleksibel. Det er en god oversigt, hvor man let kan flytte indholdet fra en lektion til en anden. Flexibiliteten kommer også til udtryk på aktivitetsforsiden, idet vi kan redigere i lektierne direkte fra lektionen. Her kan vi bestemme, hvor i undervisningsbeskrivelsen lektierne skal vises. Eleverne kan her desuden tilgå dokumenter og links direkte - det er en stor forbedring.

Vi har et ønske om, at søgefunktionen i forløbsdelingen bliver udvidet, så man for eksempel kan søge på et specifikt fag eller en bestemt lærer. Søgningen ville blive mere overskuelig, og man vil have lettere ved at finde de relevante forløb. Listen med holdets aktiviteter kunne også blive endnu mere fleksibel og konkret, hvis man kunne få mulighed for at rykke enkelte dokumenter til en anden lektion i stedet for at flytte hele indholdet.

Vi har fået større rutine i Lectio med forløbsdeling, og det har forbedret vores arbejdsproces i den forstand, at det er blevet nemmere for os at dele viden og materiale mellem lærerne. Det er vigtigt for os, at forløbsdelingen bliver etableret på skolen, og at alle kommer endnu mere ind i processen. Det mener vi vil kunne skabe en endnu bedre fælles planlægning og kan i sidste ende også spare os for eventuelt dobbeltarbejde.

Opbygningen af Lectio

Grundmodul

- Skemaer
- Timeregnskab
- Lærerløn
- Bogdepot

Elevmodul

- Fravær
- Karakterer
- Spørgeskemaer
- Konsultationer

Studiemodul

- Dokumenter
- Beskeder
- Grupper
- Studieplan

Eksamensmodul

- Indberetninger
- Planlægning
- Skemavisning
- Beviser

Time-fagmodul

- Valgfagstilmelding
- Holdpakning
- Time-fagfordeling
- Skemalægning

Censormodul

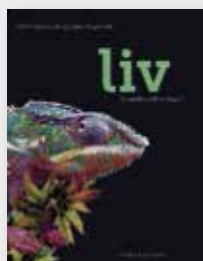
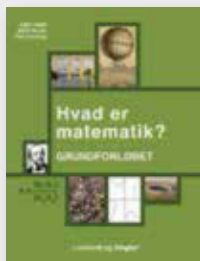
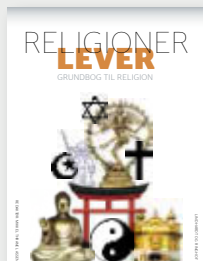
- Aflevering
- Plagiatkontrol
- Distribution
- Karakterer

Se mere på: www.lectio.dk

LINDHARDT OG RINGHOF UDDANNELSE

NYE BØGER til nye læreplaner

Flere nyheder
til reformen:

DORTE GRANILD & METTE WOLFHAGEN

DOX

F O R L Ø B I M E D I E R

NYHED TIL
**Reform
2017**

LINDHARDT OG RINGHOF

Nyt kernestof i dansk

- Dækker den nye læreplans krav, hvor dokumentar-genren er en del af kernestoffet i dansk
- Giver grundigt indblik i genren samt forslag til forløb med dokumentarfilm og tv-dokumentarer
- Går i dybden med nye dokumentarer, nye tendenser og hybridformer – såvel danske som internationale
- Kan benyttes i mediefag og dansk på alle gymnasiale uddannelser
- 144 sider – 168 kr. – køb på www.lru.dk
- Tilmeld dig nyhedsbrev og få tilbud på klassesæt. Skriv til mts@lru.dk

**Lindhardt og Ringhof
Uddannelse**
Vognmagergade 11
1148 København
www.lru.dk

ER
Uddannelse
EGMONT